

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
polletno 240 Din
celoletno 480 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cencoglasov
Istov, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm v širini
po Din 250, veliki
po 5 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
in pr. večjem q
narocilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedelka in
četrta po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, nehranljiva
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2325

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6. Celoletni
račun: Ljubljana stv. 10.650 in 10.349
za inštalacijo, Sarajevski št. 7363, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Notranja kolonizacija

310.139 kvadratnih kilometrov meri Italija in ima 40.796.000 prebivalcev. Jugoslavija pa meri 248.665 km, torej le malo manj kot Italija in ima s svojimi 12 milijoni skoraj štirikrat manj prebivalstva kot Italija. Pri tem pa je Jugoslavija bogatejša na plodni zemlji in ne rudnikih od Italije. Pa tudi glede zemljepisne lege, naravnih lepote ne zaostaja za Italijo. A kljub temu odhaja vsako leto na tisoče in tisoče ljudi v tujino, ker doma ne najdejo dela. Ta resnica ni za nas samo žalostna, temveč tudi sramotna, ker dokazuje, da ne znamo zaposliti naših ljudi, da ne znamo izkoristiti naše zemlje tako, kakor bi mogli in morali.

Posledica tega je, da trpi ves naš razvoj. Pošiljamo svoje najboljše moči v tujino, doma pa so cele pokrajine, ki ne morejo napredovati, ker manjka delovnih rok, ker so premalo obljubene. S pametno notranjo kolonizacijo pa bi mogli to kričečo napako odpraviti, toda žal se notranja kolonizacija sploh ne izvaja, ali pa čisto napačno. A brez pametne notranje kolonizacije ne bo šlo in ne more iti in zato jo je treba pričeti izvajati.

Seveda pa je čisto zmotno mnenje, da bi se mogla izvesti notranja kolonizacija zastoj in brez denarja. Nasprotno bo zahtevala mnogo denarja, ker vsaka investicija nekaj velja. Kolonizacija pa, ki celo pokrajino spremeni iz neobdelane v obdelano zemljo, pa je že celo velika investicija, ki zahteva mnogo finančnih žrtv. Toda vse te žrtve se izplačajo in že v par letih bogato obrestujejo. Tudi ni zadosti, če dobi naseljenec samo zemljo, mora dobiti zemljo, hišo, poljsko orodje, živino, živež in vse potrebno za par let, dokler ne prične donati njegovo delo sadov. Ni pa treba, da bi bilo vse to naseljenec darovano, temveč je čisto pravično, če naseljenec vse to polagoma plača, ker zavest, da si je s svojim delom novo domačijo pridobil, dviga njegovo zavest in krepi njegovo moralno. Seveda pa se naseljenca tudi ne sme odirati ali pa zahtevati od njega prevelikih obresti, ker je za državo dobiček v tem, da je naseljenec spremenil neplodno zemljo v plodno. Zato bi bilo treba ustanoviti veliko banko, ki bi notranje naseljevanje z državno pomočjo financirala in oskrbela naseljenca z vsem potrebnim. V to službo bi bilo treba postaviti tudi nemške reparacije. Ne zahtevati nepotrebne in drage aparate, temveč to, kar najbolj neobhodno potrebujemo in kar nam daje možnost, da postane vsa Jugoslavija kulturna zemlja.

Ali še na drugo notranjo kolonizacijo je treba misliti. Marsikje so kmečke hiše že prepolne, za ves ta naraščaj je treba najti dela. A v prvi vrsti je treba ta naraščaj zaposliti pri poljedelstvu in zato je treba pomagati tem ljudem, da pridejo do svoje zemlje. Kmet je vedno pripravljen kupiti zemljo in zato bi morala država kmetu v tem stremeljenju podpirati. Kmet, ki toliko in toliko let obdeluje zemljo na kakem veleposessu kot najemnik, bi moral dobiti pravico, da si to zemljo kupi. Sila države in naroda je v samostojnem kmetovalcu in zato je treba gledati na to, da jih bo čim več v državi.

Nad vse pa je treba pospešiti tudi razna melioracijska dela, ne samo zaradi zaposlitve ljudi, temveč tudi v svrhu povečanja produkcije. Tako bi bil res že skrajni čas, da bi se pričelo osuševanje ljubljanskega barja. Koliko močnih kmetij bi moglo nastati na tem prostoru, za koliko naših ljudi bi bilo prostora!

Mnogo naših ljudi odhaja v tujino, ker se doma premalo zasluži in dejansko so tudi pri nas mezde prenizke. Ljudem se delo preslabo izplača in to zmanjšuje produkcijo. Deloma je vzrok slabim cenam še prenizka kvaliteta naše produkcije, deloma pa je vzrok v preslabi organizaciji naše zunanje trgovine. Vse te nedostanke je treba odpraviti, ker vse to ovira uspešni razvoj gospodarstva, na čemur v prvi vrsti temelji notranja kolonizacija.

A tudi za razvoj domačega obrta je treba storiti več, mnogo več, kakor se stori. Zakaj ne bi država dobavljala ljudem potrebne stroje za domačo obrt na račun nemških reparacij? Zakaj se ne bi dobavljali tudi pletilni, šivalni in drugi stroji? In čeprav bi dobavljala država take stroje tudi za polovično in četrtinsko ceno, bi še vedno vsled zaposlitve ljudi silno mnogo pridobila. Seveda pa bi morali biti vsi ti stroji najboljše kvalitete, ne pa takšni, da bi se jih ljudje kar bali. Na ta način pa bi se tudi silno zmanjšal naš uvoz, od česar bi imela država nov dobiček.

Socialni napredek posameznika nujno povzroča tudi napredek naroda in države in zato

Preobrat v fašizmu?

Faš zem se postavlja na čelo pacifizma

London, 23. jan. Govor italijanskega delegata Grandija na otvoritveni seji pomorske konference je napravil naravnost senzacionalen vtis, da si je poizkus Italije, da se popolnoma identificira z miroljubno politično tezo obeh anglosaksonskih držav, davno ugotovljen fakt. Vendar ni nihče pričakoval, da bo g. Mussolini, ki je Grandijev govor inspiriral, šel v svoji »miroljubnosti« tako daleč. Imenoval je namreč militaristično politiko »predsednik barbarskih dob, staro tradicijo in produkt strahu, ki ga mora moderno človeštvo premagati.«

Ta preobrat je narekovan po vedno bolj poslabšajočih se notranjih, zlasti pa gospodarskih prilikah v Italiji. Mussolinijev »Popolo d'Italia« piše, da si je fašizem zapisal na svoja znamenja »resničen mir in resnično pravičnost na zemlji.« Italijanski humaniteti — tako pravi dalje — se protivi, da je Evropa razdeljena v zmagovalce in premagance. Italiji se stoji hinavstvo politike, ki gradi mir na podjarmljevanju in nasilju. »Svet,« — tako piše Mussolinijev organ dobesedno — »mora gledati v Italijo centrum miru, propovednico

ljubezni in mirnega soživljenja narodov na podlagi enakopravnosti!«

To so naravnost diametralno nasprotni nazori nego jih je dosedaj oznanjal fašizem in zaradi katerih je g. Mussolini še nedavno izrazil najostrejši konflikt z Vatikanom, ki se je bil obrnil proti njegovi vzgoji v duhu nasilne moči, imperializma in osvajanja sveta po »habri rimski volkulji«. Vzrok temu novemu »evangeliju« fašizma so energični klici italijanske industrije in trgovine, da naj se preneha s politiko provociranja sveta z imperialističnimi grožnjami, ki so izpodkopale italijanski kredit. Temu pritisku se je moral g. Mussolini udati tako daleč, da »Popolo d'Italia« fašistom mesto vojnih osvajačev postavlja za najvišji vzor mirnega oratarja Vergila, kojega tisočletnica se bo drugo leto praznovala, in njegovih Georgic, »ki da morajo postati brevir fašističnega državnika«. Obenem s tem napoveduje preusmeritev italijanske gospodarske politike iz industrializma, ki povzroča vojne, v agrarizem.

„Civiliziran svet ne more več molčati“

Sodba angliškega lista o verskem preganjanju v Rusiji — Hvalenost do papeža — Blumkin — ustrelen

»Tablet«, angl. katoliški tednik, ki je letos stopil v svoje 90. leto, zelo energično komentira pretresljive vesti, ki prihajajo iz Rusije o preganjanju kristjanov ob priliki letošnjega božiča.

Velika večina je obdržala julijski koledar in tako so torej pravoslavni božič na mnogih krajih obhajali na našo Epifanijo, to pa več ali manj skrito. Na ta dan so se ponovili isti izgrede, plenitve cerkev in protiverske manifestacije, kakor 25. decembra. Uničenje vsega, kar je verskega in kar služi verstvi, je v Rusiji tako popolno, kakor piše »Takete, da bodo morali verniki tedaj, ko spet zasine zarja verske svobode, povsod začeti znova in da bo spomin na sodobna preganjanja ostal v zgodovini pod imenom »mučeniška Rusija«.

Toda najstrašnejša je misel, tako nadaljuje list, da ljudje izvršujejo taka nasilja nad drugimi ljudmi ne morda kje v osrednji črni Afrike ali na kakem kanibalskem otočju, ampak v Evropi in sicer 40 ur pota z vlakom od Doverja. »Ne bo več mogoče,« dostavlja »Takete,« da

bi naš zunanji minister g. Henderson še enkrat na upravičeno interpelacijo mogel odgovoriti le s svojo običajno frazo: »Nimam kaj pripomniti.«

»Lidove Listy«, ki je najbolj razširjen katoliški dnevnik na Češkoslovaškem, je objavil uvodnik od znamenitega ruskega profesorja dr. Valerijana Vilinskyja, v katerem opisuje dobroto, ki jih je izkazal ruskemu narodu svet oče Pij XI. Vilinsky pristavlja, da se bo ruski narod, kadar bo spet svoboden, znal primerno oddolžiti svojemu velikemu dobrotniku, da pa bo vedno s hvalenostjo mislil na Pija XI, ki mu je v največji potrebi dobrotno stal ob strani.

Dunaj, 22. jan. (Tel. »Slov.«) V soboto zjutraj je bil ustrelen s strel v hrbet ruski tenorist Blumkin, ki je ob poletju leta 1918 umoril nemškega poslanika v Moskvi grofa Mirbacha. Pred puške pa ni bil sedaj radi tega obsojen, marveč zato, ker je imel tajne zveze s Trockim in mu preskrboval dragocene informacije. To je namreč pri sovjetih mnogo večji zločin kot umor človeka...

Komisija za novi uradniški zakon

Belgrad, 23. jan. AA. Minister pravde dr. Srškić je imenoval v komisijo za novi uradniški zakon te gospode: za predsednika komisije dr. Ninka Perića, bivšega ministra, za člana pa Vaso Petrovića, sodnika apelacijskega sodišča v Novem Sadu, dr. St. Sačadin, drž. svetn., Milenka Veselinovića, člana gl. kontrole, Dragutina Pintarja, člana gl. kontrole, dr. M. Jovanovića, načelnika ministrstva financ, Božidarja Miševića, šefa odseka v ministrstvu financ, za delovodjo pa Dragišo Mičo, tajnika ministrstva pravde. Ta komisija bo imela nalogo, da z novim projektom uradniškega zakon- po možnosti izenači pogoje, položaj in prejeme vseh uradnikov.

Vesti iz Hrvatske

Zagreb, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Po zaslugi agronomov so se organizirali v koprivniškem okraju gospodarski tečaj, ki bodo trajali do 20. februarja. Zanimanje od strani kmetovalcev je zelo veliko.

Subotica, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Po Hudožestvenikih gostuje v Subotici tudi »Modra ptica«. Vse vstopnice so že razprodane. Po gostovanju v Subotici pride »Modra ptica« tudi v Novi Sad, Belgrad, Zagreb in Ljubljano.

Zagreb, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Danes popoldne ob štirih je zadela kap geometra Klemenčiča Oskarja v Berislavičevi ulici, ko je iz svojega stanovanja nameraval iti v gledališko kavarno.

Zagreb, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Upravni odbor Zakladne bolnice je končal parceliranje zemljišča bivše Zakladne bolnice v Zagrebu. Zemljišče se je razdelilo na 11 parcel, ki bodo prodane najboljšim kupecem. Parcele merijo od 350 do 900 kvadratnih metrov.

Dunajski vremenska napoved. Dosedanje vreme bo trajalo še nadalje.

Trifunović - min'ster za javna dela

Belgrad, 23. jan. AA. Z današnjim ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog predsednika ministrskega sveta in ministra notranjih zadev generala Živkovića je bil imenovan za ministra javnih del Filip. J. Trifunović, načelnik tehničnega oddelka banske uprave.

Ljubljanska bolnišnica poslana državna

Belgrad, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Vrhovni zakonodajni svet je danes sprejel zakon o bolnišnicah. Glavna sprememba tega zakona je, da bo odslej naprej v državi 10 državnih bolnišnic, in sicer 1 v Belgradu in po 1 v posameznih banovinah.

Ljubljanska deželna bolnišnica bo odslej naprej v državnih rokah. Vse blaznice ravno tako v državni upravi. Druge bolnišnice bodo oskrbovale banske oziroma občinske uprave. Novi zakon ureja tudi vprašanje imovine oziroma prenos imovine posameznih bolnišnic. Dalje so v zakonu unešena določila glede mezd bolniških nastavljenecov, glede notranje ureditve bolnišnic, glede državnih podpor, o nadzorovanju in zdravljenju bolnikov itd.

Deputacija iz Črnomlja pri savskem banu

Zagreb, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je sprejel ban Savske banovine deputacijo kmetov občine Radatovice v črnomeljskem okraju, ki so prosili pomoči pri ustanavljanju novih šol. Ban jim je obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči.

Razpust zagrebskega OUZO

Zagreb, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Z odlokom socialnega ministrstva sta bila razpuščena ravnateljstvo in nadzorstveni odbor zagrebskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Za komisarja je postavljen zagrebski veletrgovec Franjo Holujević.

Bolgarija in Italija

Sofija, 23. jan. (AA.) Bolgarski listi priobčujejo izjave bolgarskih politikov, ki so jih dali italijanskemu časnikarju Nurridianu. Zastopniki »Demokratskega govornice« Cankov, Mihajlov, Madžarov, Taker in Vlakov so za lojalno in iskreno politiko z Italijo. Voda opozicije Malinov govori o velikem pomenu Italije, kar bo posebno važno sedaj, ko stopa Bolgarska v novo dobo mirne notranje preureditve. Nacionalna liberalca Kulev in Smirnov zagovarjata pristrane odnose med obema državama brez vsakih rezerv. Georgije Markov pravi v imenu zemljoradniške stranke, da je njihova stranka za prijateljstvo z Italijo. Vendar pa misli, da tudi Italija ne sme zlorabiti tega prijateljstva v svoje pristranske namene. Pastuhov je govoril v istem smislu. Delavski poslanec Kosturkov pravi v svoji izjavi, da je potrebno medsebojno zblizanje z Italijo in Bolgarsko. Obrtnik Tabakov zagovarja tesne gospodarske stike in pričakuje od zblizanja z Italijo velike gospodarske koristi za Bolgarsko. Le komunist Kaladžijev je mnenja, da pomeni sedanji režim v Italiji veliko nevarnost za svobodo balkanskih narodov.

Izpred drž. sodišča

Belgrad, 23. jan. AA. V državnem sodišču za zaščito države se je danes dopoldne nadaljevala razprava proti Milanu Barlu in tovarišem. Tretji dan razprave je trajal do 13. Sodni dvor je končal zasliševanje obtožencev in prečital dokazno gradivo. Razprava se bo nadaljevala ob 16.

Anglija za kmetištvom

London, 23. jan. AA. Spodnja zbornica je razpravljala o predlogu, da povisa podporo pridelovalcem sladkorne pese. Prvotna podpora treh milijonov šterlingov, ki je predvidena do 31. marca 1930, bo zvišana na 4 milijone in 250.000 šterlingov.

Pridobivajte novih naročnikov!

Desetletnica češkosl. narodne cerkve

Vzroki ustanovitve čl. narodne cerkve. Verske razmere v njej. Sredstva katol. obrambe. Nazadovanje čl. narodne cerkve.

Že pred vojno je bilo med češko duhovščino mnogo takih, ki niso bili zadovoljni s svojim poklicem. Češki katoličani niso imeli na znanstvenem in prosvetnem polju velikih glasnikov, ki bi kazali pot k božjim vrelcem. Manjkalo jim je ideologov, velikih in vplivnih krščanskih filozofov ter vzgojiteljev; zlasti pogubno pa je bilo za nje pomarjanje nepripravljenosti zgodovinarjev. V dobi zmagovitega prodiranja narodne misli je češki narod iskal navdušenja in vedno svežih sil ter metod v svoji slavni zgodovini. A ravno zgodovinske knjige so bile pisane pristransko, v katoličanstvu sovražno duhu. Val narodnega navdušenja je zajel ves češki narod. Ker so ga zgodovinarji hranili z napačnimi nazori, da je bila katoliška cerkev vedno sovražnica češkega naroda, so se tem težje prenašali, da so bili katoliški škofje večinoma Nemci. Avstrijska vlada je namreč proti volji Vatikana nastavljala v čeških krajih za škofo nemške plemiče, misleč, da bodo oni širili med Čehi avstrijsko državno misel in se borili proti češkemu narodnemu gibanju. Tako je nastal prepad med nemško višjo duhovščino ter češkimi duhovniki in verniki. Nemški škofje, ki so izšli iz plemiških krogov, niso poznali verskih potreb in nevarnosti svojih vernikov. Tudi v katoliških redovih na Češkem je vladalo mrtvilo. Tako niso našli ne duhovniki ne verniki nikjer tiste verske gonilne sile, ki bi jih navajala k poglobljenju verskega življenja. Ogromna večina duhovnikov se je vrgla v boj za narodne pravice in v politiko, zanemarjala pa potrebo poglobitve v moderne dušopastirske probleme. Katoliški dnevnik »Čech« ni imel velikega vpliva, ker je mnogo zaostajal za svobodomiselnimi listi, razen tega pa je zanemarjal potrebe delovnih slojev in je bil zato svobodomiselnim dnevnikom nujno potreben tudi vernim katoličanom.

Revolucionarno in narodno gibanje je doseglo svoj višek po prevratu. Zato ni čudno, če je januarja 1920 odpadlo od katoliške cerkve 140 duhovnikov in osnovalo v Narodnem domu na Smihovu v Prazi »Češkoslovaško narodno cerkev«. Duhovniki te nove krivoverske cerkve so bili tisti nezadovoljni nesrečnejši, ki se niso versko poglabljali in ki deloma niso verjeli niti v Kristusovo božanstvo. Sam njihov patrijarh dr. Farsky je izdal katekizem, kjer ne priznava Kristusa za Boga. Zato so jih vneto podpirale svobodomiselnostne stranke. Število odpadlih duhovnikov je zrastle na 300. Z bombastičnim nastopom so začeli agitacijo za odpad od katoličanstva in za vstop v svojo češkoslovaško cerkev. Dočim so bili prvi verniki te krivoverske cerkve res globoko verni ljudje, ki so hrpeneli po verski poglobitvi in želeli, da bi imela cerkev na Češkem bolj narodno lice, je v kratkem prišlo v čl. narodno cerkev mnogo ljudi, ki so mislili, da je to najboljši način protikatoliškega boja. Zastonj sta svarila pred čl. narodno cerkvijo vseuč. profesorja zgodovine dr. Pekař in dr. Šusta, ki jima nikdo ne more očitati klerikalizma, saj je dr. Pekař narodni demokrat, dr. Šusta pa je bil za agrarno stranko celo minister. S pomočjo narodne cerkve je izstopilo iz katoliške cerkve nad 1 milijon 250.000 vernikov. Le na Moravskem, kjer je vsled dela za cerkveno zedinjenje imelo katoličanstvo bolj narodno lice in več apostolskega duha, jih je odpadlo samo 100.000.

Odkar se je začelo med Čehi gibanje za versko obnovo, čl. narodna cerkev vidno nazaduje. Mnogo je k temu pripomogla tudi žalostna smrt obeh voditeljev te krivoverske cerkve, dr. Zahradnika, bivšega ministra, in dr. Farskega. Obema je odgnil jezik, kar je ljudstvo smatralo za kaznen božjo. Svetovlaskeske slavnosti so lanske leto zajele ves češki narod brez ozira na politično pripadnost in tako dale katoličanstvu narodno lice. Zato se je lanske leto mnogo res pobežnih vernikov čl. narodne cerkve zedinilo s katol. cerkvijo. Vsekakor pa mnogo pove praška proslava desetletnice obstoja čl. narodne cerkve. Dočim se je namreč ob ustanovitvi čl. narodne cerkve zbralo v Prazi, v središču odpadniškega gibanja, po več desetstisočev ljudi pri raznih slovesnostih, se je ob letošnji proslavi desetletnice kljub veliki agitaciji zbralo komaj 5000 duš.

—b—

Kriza bolgarske vlade

Sofija, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Ministra Cvetko Boboševski in Najdanov sta podala ustmeno ostavko. Zlasti Boboševski je zahteval, da se njegova ostavka takoj sprejme, na vsak način pa še pred povratkom Burova in Molova. Na prošnjo predsednika vlade Ljapčeva pa sta oba ministra odložila svojo ostavko do povratka kralja Borisa, čegar prihod se pričakuje vsak dan.

Sofija, 23. jan. AA. Današnje »Utroc« priobčuje izjavo zemljoradniškega voditelja Radulova, da je nova bolgarska vlada mogoča le brez »Demokratskega zgovora«, ker je potrebno obsoditi vse, kar ima stike s temno preteklostjo. Nadalje je izjavil, da zemljoradniki ne smatrajo za neobhodno potrebo, da bi bili zastopani v novi vladi.

Varnostno vprašanje v ospredju

Prva plenarna seja londonske konference — Govori delegatov

London, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Prva poslovna plenarna seja pomorske razorožitvene konference se je začela danes dopoldne ob 10 v kraljčini dvorani st. jammске palače pod predsedstvom MacDonalda za zaklenjenimi vrati. Sir Morie Hankey je bil soglasno izvoljen so glavnega tajnika in ravnatelja pisarne. Konferenca je nato sklenila, da bodo vsi šefi posameznih delegacij izvrševali pravice podpredsednikov, ki bodo menjaje z MacDonal-dom vršili na plenarnih sejah predsedstvene posle.

Angleški ministrski predsednik MacDonald je otvoril splošni razgovor o predmetu »Geografske in politične obrambne potrebe posameznih držav«. Naglašal je, da še ni prišel čas za točno formulirane predloge o jakosti posameznih brolovij, tako da se bi današnji razgovor samo splošen in povečini politično informativen.

Kot prvi govornik je izjavil amer. delegat Stimson, da je potreba posameznih narodov glede obrambe držav relativna in da je odvisna od splošnih političnih razmer na svetu. Če bi se na konferenci posrečilo, da bi se našla pota in sredstva, s katerimi bi se zmanjšalo brodogrje vsega sveta, je Amerika s svoje strani pripravljena, zmanjšati svoje brodogrje v isti meri. Stimson je tudi izjavil, da je Amerika v najboljšem pomenu besede pripravljena, dovoliti Angliji pariteto glede vseh ladijskih vrst in glede celotne jakosti brodogrja.

Po kratkih govorih zastopnikov Avstralije in Kanade je dobil besedo Tardieu, ki je na podlagi francoske trgovinske in kolonialne statistike podal pregled o prekomorskih interesih Francije, ki so tako veliki, da pridejo glede materialne vrednosti in obsežnosti po vrsti takoj za svetovno gospodarskimi številkami Anglije in Amerike. Interes Francije zahteva, da domače ozemlje in kolonije tvorijo integralno enoto; položaj Francije na treh morjih in potreba, da more Francija iz prekomorskih pokrajin zavarovati večje transporte črt v domovino, povzroča francoski vladi posebno velike in težke obrambne naloge. Francija mora torej iz zemljepisnih, gospodarskih in vojaških vzrokov vzdrževati na morju sposoben obramben aparat. Ta objektivna potreba obrambe Francije bi se lahko olajšala na ta način, da bi se ustvarila politična in mednarodna pravna jamstva, ki bi bila zadostna, da potem ne bi bila potrebna vojaška obrambna sredstva. S tega stališča se francoska delegacija odreka, določiti v sedanjem trenutku številčno gotove potrebe oboroževanja in smatra za primernejše, da se preje razpravlja o onih pravnih jamstvih, ki bi omogočila, da bi se objektivna potreba obrambe Francije relativno zmanjšala v obsegu danih jamstev.

Za njim je govoril MacDonald, ki je naglašal, da je narodna potreba obrambe vsake

države v ozki zvezi z rizikom narodne eksistence. Potreba obrambe in varnost vsake države sta v najtesnejši medsebojni zvezi in MacDonald pozdravlja dejstvo, da je Tardieu to zvezo ostro preciziral. Nevarnost za Anglijo je v tem, da je Anglija razmeroma majhen otok, oddaljen od Evrope 30 km, in da mora radi goste naseljenega prebivalstva vzdrževati svobodne zveze in dohode z vsem svetom. Svoboda na morju je za Anglijo vprašanje življenja in smrti. Angleška mornarica ni določena za to, da bi povečala moč ali ozemlje Anglije, temveč je samo jamstvo za pravico Anglije, da more svobodno živeti. Čim večje bo zaupanje angleškega naroda, da živi na svetu, na katerem Angliji nikdar ne bodo zaprta morja, tem lažje bo angleškemu narodu, izvršiti razorožitev.

Nato je izjavil italijanski delegat Grandi, da bo Italija na tej konferenci nastopala za maksimum razorožitve, kolikor jo je mogoče sedaj doseči. Italija pa prepušča državam, ki imajo močnejše brodogrje, kakor je italijansko, da določijo sedaj možni minimum brodogrja.

Italija se pripravlja na to, da uredi moč svojega brodogrja v prihodnjih letih na podlagi minima, ki ga bodo sklenile druge države. Italija je volotok in je odvisna od svobodnega dovoza in izvoza, kajti Alpe niso nobena zveza z drugim svetom, temveč samo gospodarska meja proti ostali Evropi. Minimalna potreba Italije glede obrambnih sredstev na morju se ravna po do sedaj še ne ugotovljeni moči najmočnejšega evropskega kontinentalnega brodogrja (Francije). Manjšega brodogrja, kakor je brodogrje najmočnejše kontinentalne pomorske države, bi Italija ne mogla sprejeti. Dokler pa ta relacija ni zagotovljena, je Italija pripravljena sprejeti vsako mero razorožitve.

Ko je potem še japonski delegat Vakaruki izjavil, da hoče Japonska sodelovati pri tem, da se zavaruje mir na svetu in da se pospeši razorožitev, je bila konferenca odgodena na prihodnji teden in se šes novega sestanka ni natančneje določil. Prepustilo se je MacDonaldu, da določi prihodnjo plenarno sejo po stanju političnih pogajanj.

Prvi štirje dnevi — negativni

Pariz, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Pariški listi opozarjajo na to, da so bili prvi štirje dnevi londonske konference popolnoma negativni. »Petit Parisien« sporoča, da bi mogel transakcijski predlog od meseca julija 1928 glede znanega predloga za združitev francosko-angleškega brodogrja, ki je propadel radi energičnega protesta Amerike, služiti kot temelj za razpravo. Ta predlog je predvideval, da naj bi se omejile samo velike bojne ladje nad 10 tisoč ton in podmornice nad 600 ton, dočim bi bile manjše ladijske enote popolnoma proste.

Španska gradi silno novo brodogrje

Čisto novo razmerje sil v Sredozemskem morju

London, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Mornariški poročevalci »Daily Telegrapha« poročajo: Angleška mornariška misija, ki že več let reorganizira špansko brodogrje, je v sporazumu s špansko vlado v zadnjih tednih izdelala velik graditveni program za špansko brodogrje in dala v delo celo vrsto ladij, ki bodo, če se

dovršijo, lahko prevrgla vse račune o pariteti v evropskih vodah. Tako gradi Španija med drugim 2 veliki linijski bojni ladji z več kot 20.000 tonami in 8 topovi po 15 col ter 37 križark po 10.000 ton. List izjavlja, da je graditveni program Primo de Rivero vrgel bomo v predsobo londonske konference.

Uspeh Romuniie

Bukarešta, 23. jan. (AA.) Listi priobčujejo izjavo, ki jo je dal Titulescu poročevalcu agencije »Radore«, in jo komentirajo z zadovoljstvom. Po tej izjavi je Romuniia dosegla, da je bil njen dolg napram Franciji znižan za 56 odstot, Italija pa se je odrekla nadaljnjim 22 anuitetam romunskega dolga. Ti uspehi so bili mogoči le z veliko na lonjenostjo veseli napram Romuniji ter zaradi čvrste akcije male antante.

Pariz, 23. jan. (AA.) Romunski minister zunanjih zadev Mironescu je včeraj poročevalcu agencije »Havas« izjavil o uspehih druge haaške konference. Mironescu navaja koristi, ki jih je dosegla Romuniia, in pravi, da je treba sporazum v Haagu pozdraviti tako s finančne strani, kakor s političnega stališča, ki bi omogočil še tesnejše sodelovanje med narodi. S tem sporazumom bodo odpravljeni dosežani brezkončni spori in nemiri v medsebojnih odnosih in bo vzpostavljena mednarodna atmosfera medsebojnega zaupanja in dela.

Maniu — zarubljen

Budimpešta, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Romunski ministrski predsednik Maniu je bil danes v Budimpešti sodno zarubljen, ker ni plačal davkov. Popolnoma je pozabil, plačati davke za poselstva svoje matere v Badacsonju, radi česar je moral prositi pri madjarskih finančnih oblastvih za odlog.

Tagore pri Gandhi'u

Ahmedabad, 23. jan. AA. Pesnik Rabin-dranat Tagore je obiskal indijskega nacionalističnega voditelja Gandhija. Gandhi je izjavil, da je odločen zagovornik svobode v Indiji, da pa ni sovražnik Anglije.

Statistika podmornic

Nobeno pomorsko vojno orožje ne zanima javnost tako zelo, kot podmornice. Na washingtonski konferenci leta 1922 je sicer pet pomorskih velebil podpisalo dogovor, ki regulira gradnjo velikih bojnih ladij in nosilk za hidroplane, niso se pa mogle zediniti glede gradnje in števila podmornic.

Od washingtonskega dogovora do danes je preteklo skoraj osem let — a države se oborožujejo dalje. Tudi podmornice se kar naprej grade. Trenutno obstoja 21 držav, ki imajo podmornice, v kratkem bo treba prišteti še dve, tako da jih bo 23.

Na vseh sedmih morjih plava danes izgotovljenih podmornic 504. Od teh jih pripada Ameriki skoraj četrtina, namreč 123. Vendar najmodernejšega tipa jih je le malo, nad polovico je bilo zgrajenih med vojno. Pač pa ima zelo moderne podmornice Francija. Število zgrajenih znaša 72, v delu jih je 22. Večina so iz povojne dobe. Takoj za Francijo sledi Japonska z impozantnim številom 66 izgotovljenih, modernih podmornic, 5 jih je v delu. Šele za Japonsko pride Anglija, ki ima 59 zgrajenih podmornic, večina starejšega izvora, 4 so v gradnji. Italija ima 44 zgrajenih podmornic, a gradi jih 16 novih. Od izgotovljenih jih je 27 vojno delo, 16 pa je modernih iz zadnjih let.

Taraj pet velebil, ki sede pri londonski konferenci, poseda 364 podmornic ali 72 odstotkov od vseh, ki so na svetu. Ostale države imajo le 104 podmorske čolne in sicer: Holandska 24 (6 v gradnji), Švedska 19, Španija 16 in Danska 13. Španija ima jako moderne podmornice in poleg tega še 6 v gradnji. Rusija jih ima 11 v Severnem in 7 v Črnem morju. Čile in Norveške vsaka po 9. Grčija 6 itd.

Izmed obstoječih podmornic je bilo pred vojno zgrajenih 58, pred vojno 172. Med leti 1918 do 1922 (washingtonski dogovor) 116 in po washingtonskem dogovoru 187. Seveda niso vse podmornice enako velike. Prave podvodne križarke ima Francija, ki dosežejo 4000 ton tonaže, medtem ko finski podmorniki nimajo več kot sto ton, ker so pripravljeni za tamošnje pomorske razmere.

Velike poštno tatvine v Španiji

Madrid, 23. jan. (AA.) Več zavarovalnih družb se je pritožilo na policiji, da so v zadnjem času na dnevnem redu številne tatvine poštnih pošilk z dragocnimi vsebinami. Iz denarnih pisem so bili ukradeni večji zavarovani denarni zneski, a tatovi so se lotevali tudi pošilk z deklariranimi dragotinami, ogrlicami, biseri in drugim dragim kamenjem. Škoda je ca. 2 milijona peset. Policija je na podlagi te ovadbe aretirala več poštnih uradnikov, ki pa zanikajo krivdo.

Spiritna komunikacija med madjarsko in romunsko mornarico

Bukarešta, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Iz romunskega poljedelskega ministrstva se javlja, da so finančne oblasti zasledile ogromno tiho tapljenje spirita. Neka tovarna spirita v Velikem Varadinu je imela po skrivnem podzemeljskem predoru z drugo tovarno na romunskem ozemlju podzemeljsko zvezo, potom katere sta obe tovarni skrivali blago, kadar je prišla davčna komisija. Do sedaj se je ugotovilo, da je bila država na ta način prikrajšana za 50 milijonov lejev.

Razne vesti

Belgrad, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Glavni prosvetni svet je danes razpravljal o učnem načrtu na posameznih šolah. V načrtu ni nobenih bistvenih sprememb.

Belgrad, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Belgrajska borza je sklenila notirati Blairovo posojilo in Selingerjeve delnice.

Skopje, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Skoplju potrebuje 48 uradnikov, predvsem vodje računovodstva in knjigovodstva, vodjo arhiva, knjigovodjo, pomočnike knjigovodij, administrativne uradnike itd. Točne podatke daje urad za zavarovanje delavcev v Skoplju.

Atene, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Danes dopoldne je bilo v Korintskem zalivu in na otoku Kiosu več močnih potresnih sunkov.

London, 23. jan. AA. V Whiterocku v bližini Vancouverja je strahovit požar upepelil 15 trgovskih parnikov. Škoda cenijo na milijon dolarjev.

Melbourne, 23. jan. AA. Tukajšnje mezdno razsodišče je zavrnilo zahtevo rudarjev, naj se povišajo mezde. Sodišče je razsodilo, da ostanejo sedanje mezde do nadaljnjega v veljavi, in je povabilo stranke, naj se 18. februarja zglase pri meznem razsodišču v Sydneyu.

Osaka, 23. jan. AA. Večina japonskih bombažnih tovarn je sklenila omejiti produkcijo.

Pariz, 23. jan. AA. »Havas« poroča iz Rima, da je v Cattani v Siciliji umrl tamošnji nadškof Ferrari.

Oran, 23. jan. AA. Varnostno oblastve je prišlo dobro organizirano družbo trgovcev, ki se je pečala s tihotapstvom orožja in municije.

Bordeaux, 23. jan. AA. Na snočnem shodu nameščencev tramvajskega in omnibusnega podjetja ter elektrarne v Bordeauxu je bilo soglasno sklenjeno, da se z današnjim dnevom proglasi stavka. Nameščenci zahtevajo povišanje plače za 3 franke dnevno ter 21 dni dopusta na leto.

Pred sestankom avstr. parlamenta

Dunaj, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Po povratku zveznega kancelerja dr. Schobra iz Haaga se je na Dunaju že začelo živahno parlamentarno delo. Državni kanceler je danes poročal ministrskemu svetu, jutri pa bo poročal glavnemu odboru narodnega sveta o svojih pogajanjih v Haagu. Sredi prihodnjega tedna se bo sestal narodni svet, kateremu bo dr. Schober tudi predložil obširen ekspozé. Razen tega je treba rešiti agrarno reformo s tem, da se ustanovi nov sistem uvoznih listov za mleko, mlečne proizvode in konje, ter izvesti majhno spremembo volivnega zakona, po kateri se imajo v bodoče sestavljati volivne liste potom policije. Končno ima parlament skleniti, da se avstrijsko upravno sodišče popolnoma depolitizira.

Nemška vlada za haaški sporazum

Berlin, 23. jan. (AA.) Ministrski svet je na včerajšnji seji soglasno odobril delo nemške delegacije v Haagu. Nemški delegaciji je bila izročena zahvala. Potrebni zakonski predlogi o haaškem sporazumu in Youngovem načrtu bodo predloženi parlamentu prihodnji teden.

Grško-španska razsodiščna pogodba

Atene, 23. jan. (Tel. »Slov.«) Danes je bila v Atenah podpisana grško-španska pogodba o razsodišču. Nekateri listi pripisujejo temu dogodku veliko važnost, ker je ta pogodba prehitela londonska pogajanja o pomorski moči v Sredozemskem morju.

Podpirajte „Slov. Stražo“

Reševalci Ljubljane

Letna bilanca gasilcev in reševalcev

Ljubljana, 23. januarja.

Kadarkoli zatrobi na ljubljanskih ulicah hupa reševalnega avta ali se pa pokaže na cesti reševalni voz, vedno se ljudje sprašujejo, kaj se je spet pripetilo. Iz mnogih notic v časopisu in iz lastne skušnje vedo, da je skoraj ni v Ljubljani ali bližnji okolici nesreče ali večje nezgode, kjer ne bi posredovali člani ljubljanske reševalne postaje, oziroma kakor se jim reče pravilno: poklicni gasilci. Pa ne samo ob nesrečah in nezgodah ter požarih, temveč tudi pri vseh težjih boleznih, kjer je treba prevoza v bolnišnico, posredujejo mestni poklicni gasilci. Še mnogo drugega dela je, ki ga ljudje ne opazijo, ki pa je prav tako naporno, kakor ono. Zakaj delo gasilskega urada, gasilske postaje in reševalne postaje je resnično naporno, dasi ljudje tega največkrat ne upoštevajo, oziroma ne mislijo na to. Vsi člani gasilske postaje se zavedajo težke odgovornosti svoje službe in vsakdo jim mora priznati njihovo izredno požrtvovalnost, naj bo nevarnost še tako velika. Pa tudi, če je lastno zdravje ali življenje v nevarnosti, ne bo ga poklicnega reševalca in gasilca, ki ne bi planil v ogenj ali v vodo, samo da pomaga bližnjemu. Tudi če ne gre samo za bližnjega zdravega in življenja, temveč samo za njegovo premoženje, vedno boš našel reševalca na pravem mestu.

Nekaj števil

Gasilski urad in reševalna postaja štejeta skupaj 23 oseb, ki so pod poveljstvom gasilskega vodje Furlana. Telefonsko službo opravljata dva gg. Kačar in Valand. Dolgoletni telefonist reševalne postaje g. Kumel je bil lani upokojen. Dalje sta pri gasilskem uradu dva šoferja, 12 gasilcev in 6 reševalcev. Poudariti pa je treba, da razlikovanje med gasilci in reševalci največkrat ne velja, zakaj kadar je treba gasiti, se prelevijo reševalci v gasilce in kadar je treba kaj velikega reševati, postanejo tudi gasilci reševalci. Vsak zase od teh pa ima še svoj zasebni poklic, ki ga v prostem času vrši v delavnicah reševalne postaje. Tako so pri reševalni postaji šoferji, ključavničarji, mizarji, čevljarji, dimnikarji, tapetniki in krojači. Zakaj, karkoli potrebuje reševalna postaja, se po možnosti napravi vse doma.

Požari

Poklicni gasilci so leta 1929 posredovali pri vseh požarih, kar jih je bilo lani v Ljubljani, razen nekaj manjših, ki so jih domačini sami zadušili. Interventirali so 73 krat radi požara in 17 krat so morali napraviti večje reševalne akcije, kakor je bila n. pr. ona znana z domnevnim otrokom v Ljubljani. V Ljubljani je bilo leta 1929: 2 večja požara, 4 srednji, 37 malih, 15 dimniških in 15 namišljenih požarov, pri katerih so tudi morali gasilci posredovati.

Reševalne vožnje

Z reševalnim avtom je bilo leta 1929 prepeljanih 1351 bolnikov in onesrečenec, z reševalnim vozom pa 1379. Delo reševalne postaje vedno bolj narašča. Saj je bilo lani 468 voženj več, kakor pa prejšnje leto. Reševalna postaja je za vožnje skupaj prejela 94.000 Din, bolniki pa so ji ostali dolžni 222.000 Din. Reševalna postaja ima torej pretežno socialen značaj.

Zanimiva je tudi statistika, zaradi česa so morali reševalni avtomobili in vozovi v akcijo. 924 slučajev je bilo notranjih boleznih, 619 telesnih poškodb, 215 porodov, 186 krvavitev in splavov, 97 slepičev, 67 umobolnih, 38 poskušanih samoumornov, 38 mrtvoudov, 61 slučajev revme in išijasa, 32 zastrupljenj krvi, 8 za-

Slovenje graška bolnišnica

Slovenjgradec.

Javna bolnišnica v Slovenjgradu je oskrbovala tekom preteklega leta 1893 bolnikov, od teh 1149 moških in 744 žensk. Odpuščenih je bilo tekom leta ozdravljenih 794 moških in 512 žensk, skupaj 1306, izboljšanih 246 moških in 167 žensk, skupaj 413, umrlo pa je 37 moških in 25 žensk, skupaj 62 oseb. Odstotek umrljivosti je znašal torej 3,30. Oskrbovanih je bilo povprečno 104 bolnikov na dan. Posamezen bolnik je bil oskrbovan povprečno 20 dni. Izredno visoko je bilo število operacij in sicer je bilo izvršenih 701 večjih in manjših operacij. Operiran je bil povprečno vsak tretji bolnik. To je tudi popolnoma razumljivo, če pomislimo, da je bil kirurški oddelek s 65 posteljami skozi celo stalno zaseden.

Bolnišnica je bila ustanovljena leta 1893, in je last bolniškega fonda. V jeseni 1929 se je pričelo z napeljavo nove centralne kurjave in prizidka glavnega poslopja. Povečana bode operacijska dvorana in prizidana nova stranišča. Navedena dela se bodo dovršila takoj na spomlad in bode potem glavno poslopje z kirurškim in medicinskim oddelkom popolnoma v redu in dobrem stanju. Za povečanje bolnice je morala najeti uprava 600.000 Din investicijskega posojila. V zelo slabem stanju se nahaja tudi infekcijski paviljon, ki v nobenem oziru ne odgovarja potrebam. Nujno potrebno je, da se postavi v doglednem času nova izolirnica, ki bo odgovarjala sedanjim potrebam za celi okraj. Seveda pa bolnišnica ne bo mogla sama kriti vseh izdatkov in bodo mogle priskočiti na pomoč vse v pošteve prihajajoče občine, ki so v prvi vrsti poklicane, da zatirajo nalezljive bolezni.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem
ker so vsi otroci navdušeni za

JEMALT

izdelek ribjega olja, ki ima izredno prijeten okus.
Dobiva se v vseh lekarnah.

Belokranjski dekan † Jakob Pavlovčič

Predsinodnim, dne 22. januarja, polnoči, je umrl v ljubljanski splošni bolnici po štirinajst dnevi bolezni belokranjski dekan Jakob Pavlovčič, župnik v Suhoru pri Metliki, star 65 let.

Pokojni je bil rojen v Igavasi, župnija Stari trg pri Ložu, dne 17. maja 1864 in bil v mašnika posvečen dne 23. julija 1891. Naslednje leto je bil nameščen kot kaplan v Višnji gori, kjer je služboval dobra tri leta. Nato je šel za beneficiata na Vače pri Litiji, kjer je bil dve leti. V avgustu leta 1897 pa je bil umeščen kot župnik na Suhoro, kjer je vodil župnijo dolgih 32 let in pol. V znak priznanja in zaupanja je bil po promociji tedanjega belokranjskega dekana, sedanjega priorja križniškega reda, p. Valerijana Učaka v novembru 1921 imenovan za dekana Semič, kakor se belokranjska dekanija še sedaj nazivlja, že preje (1917) pa je bil imenovan za škofijskega duhovnega svetnika.

Kot župnik župnije na periferiji dekanije je, dasi težko, vestno in zgledno vršil vse težke dekanske posle, ki so bile težke tem bolj, ker je bil v župniji sam. Kaj vse pa je izvršil v teku dolgih let v svoji župniji, vedo suhurski župljani, ki so opazovali njegovo modro pastirovanje in čutili, kako ljubezen nad vse blagega, za vse dobro navdušenega in gorečega njihovega župnika blagodejno uravnava in vodi vse tisto, za kar je bil mednje poslan od dobrega Pastirja in svojega škofa. Zato je vest o njegovi smrti z globoko žalostjo navdala vso Belo krajino in nje duhovnike — dušne pastirje, zlasti pa suhurske župljane, ki so svojega dragega jim gospoda tako nenadoma izgubili.

Naj v miru počiva, blaga duša!
Pogreb bo v soboto dopoldan na Suhoro, kamor bodo pokojnega odpeljali iz Ljubljane danes ob desetih dopoldne.

Konj, voz in 17 prešičkov v Krki

Novo mesto, dne 21. jan.

V Novem mestu se vrši vsako leto »Antonov semenje«. Na ta dan so navadno natrpani z vozovi in konji ne le hlevi in dvorišča, ampak tudi ceste in ulice. Zgodil pa se je danes čuden slučaj. Za štemburjevo gostilno v Kandiji je stal konj, vprežen v voz, na katerem je bilo 17 svinj. Ko se je konjiček najedel suhe krme, si je, kakor se spodobi po dobrem kosilu, zaželel pijače. Pa se je napolnil na napajališče proti bližnji Krki. Ker pa je pot s ceste h Krki zelo strma, je voz poglaval konja in svinje z vozom vred v Krko, ki je ponekod 6 metrov globoka. To je bilo sicer zanimivo gledati, vendar je bil prizor poln groze, kaj bo. V trenutku, ko je konj zašel v Krko, je bilo vse pod vodo. Bila pa je sreča, da je bil v voz vprežen le en konj. Žival se je namreč takoj obrnila nazaj proti obali, od koder so ga ljudje s kaveljnom še malo živega potegnili na suho z vozom vred. Bilo pa je lepo gledati, ko je 17 pujskov — voz je bil na vrhu odprt — lepo splavalo po Krki in sicer večidel nazaj na kandijansko obal, nekateri pa čez Krko na novomeško obal. Ker pa tam ni bilo nikake rešitve — zopet nazaj do avtomobilskega mehanika Alojzija Škedeljna, kjer so jih bili usmiljeni gledalci potegnili na varno. Za sedaj se pogrešati le dve svinji.

Štirje Milani, štirje razbojniki

Milan je lepo ime. Pa še tako lepo ime, tudi to nima lastnosti, da bi poboljšalo človeka, ki nosi to lepo ime. V zapore sarajevskega okrožnega sodišča so bili pripeljani štirje roparji, že zaradi svojega roparskega poklica ljudem prav nič mili, vsi pa Milani. To so Milan Karanovič, Milan Rodič, Milan Tomljenovič in Milan Munjiza, ki so svoječasno vsi hkrati pobegnili iz bihaškega okrožnega zapora. Na vsakega njih je bila razpisana nagrada 10.000 Din.

Munjiza je povedal, kako so pobegnili iz bihaškega zapora. V ječo so dobili pilo, s ka-

Nikotin upliva kot opij!

»Antinikotin« ustna voda Vas odvadi v trenutku kajenja. - **Droverja oroparič - Ljubljana**
Prese: nova ulica 5

tero so si sneli okove, nato napadli stražnike, jim vzeli orožje in streljali nanje. Tako se jim je posrečilo pobegniti. Munjiza je imel še okove na nogah, vendar se mu je posrečilo, da je z ostalimi preplaval Uno in pobegnil v Posavino. Šele v vasi Golobčju mu je neki kmet snel okove z nog.

Spotoma so srečali orožniško patruljo. Ker so bili razbojniki oboroženi, so se spustili z orožniki v boj. Munjiza je ubil dva orožnika.

Nato so roparji odšli vsak na svojo stran. Bili so v Sisku, Zagrebu, Belgradu in v Bosanski Gradiski, dokler niso orožniki vseh plovili, ker niso imeli nobenih dokumentov. Sedaj so vsi v sarajevskih zaporih, kjer so bolj varni, da bodo mogli počakati ponovne razprave.

Popadljivi psi

Posavje, 22. januarja.

V Pasteurjevo ambulanco Higijenskega zavoda v Ljubljani se v zadnjem času zelo pogosto zatekajo ljudje, ki so bili napadeni in ugrizeni od hudih psov. Zadnji dni so iskali zdravniško pomoč v omenjeni ambulanci trije samo iz ježenske občine, med temi tudi 10letna Danica. Napadel jo je bil pes-volčjak, ko je dekletce hotelo stopiti v trgovino. Trgovčevi imajo hudega psa-čuvaja, ki ga čez noč spuste na daljšo verigo. Danica je imela nesrečo, da je prišla v trgovino v zgodnjih jutranjih urah, ko pes še ni bil razrešen svoje »nočne službe«. Zakadil se je proti deklici in ji z zobmi izdrl na desni ušci za oreh velik kosček mesa. V strahu in bolečinah je otrok prijel domov s težko ranjeno nogo. Prvo pomoč so ji nudili doma, nakar je bila z vozom pripeljana v splošno bolnico, kjer je bila takoj sprejeta v operacijsko sobo. Od tu pa je morala v Pasteurjevo ambulanco, kjer je prejela injekcijo zoper steklino.

Nedavno so prinesli hrvaški časopisi vest, da je v osješki bolnici umrl neki 10letni deček radi strašnih posledic pasjega ugriza. Starši so fantka prepoznali poslali v bolnico ter je bila vsaka pomoč zamujena. Nesrečni deček je moral v nepopisnih mukah, ki jih povzroča steklina, umreti. Nihče ne more biti gotov, da je pes, ki človeka ugrizne, docela zdrav in da ni v njem bacilov stekline. Tekaj, ko začne pes napadati in grizti, kar mu pride pod gobec, ali ko se na živali pojavijo vidni znaki stekline, je steklina pri psu že v neozdravljivem štadiju. Zato je po zakonu obvezna dolžnost vsakega lastnika psa, ki je napadel in ranil človeka, da dá žival preiskati po živinozdravniku. Razume se, da mora isto tudi čimprej storiti po ugrizu tisti, ki je bil ugrizen. Zadnja leta imamo tudi v Ljubljani, v poslopju anatomskega inštituta poleg splošne bolnice Pasteurjev oddelek za cepljenje proti steklini. Naj ugrizne zdrav ali bolan pes, v nobenem slučaju ni ugrizeni človek gotov, da ne bo usodnih posledic, če se pravočasno ne zateče po zdravniško pomoč. Po cepljenju pa je vsakdo varen pred temi posledicami. Pasteurjeva ambulanca nudi pomoč brezplačno.

Ali šola preveč zahteva od otrok?

10.
Pri odgovoru mislim, se morajo vpoštovati v prvi vrsti štirje faktorji:

Prvič snov, ki jo ima vsaka šola in vsak razred v gotovem času za predelati in se je naučiti. Drugič otroci kot pasiven faktor.

Tretjič učitelj kot aktiven faktor, ki otrokom snov kraje in podaje.

Četrthi starši kot aktiven faktor in pomožni organ šole, ki so po svojem krvnem čustvovanju najbolj zainteresirani na napredku otrok.

K prvi točki: Današnji čas napreduje v vsaki panogi zelo, a v mnogih je prišel že do nezasičenih višin, posebno v prirodnih. Široke plasti ljudstva morajo iti s tem napredkom, ker le iz širokih plasti bodo zopet nicali pionirji daljega napredka. Dejstvo in logika torej zahtevata: V šole čim širšo snov v mejah zakonitih odredb! Otrokom čim več znanja in čim več moralnega podviga, čim več zdravja!

O tem mislim, še tako cartajoča mama ne bo dvomila.

K drugi točki: Otroci pri šolanju od početka pasiven, šele pozneje postaja počasi aktiven, če se mu vlije zanimanje in ljubezen do predmeta. Niti strogosti niti osebna antipatija otroka ne odbije tako od predmeta, kakor če se zahtevajo od njega naloge in mnogo razume iz točk ali principov, katerih bistva in osnove ne razume. Dokler otrok ne razume bistva deljenja ali ulomkov ali stavkovih členov itd., tako dolgo je blaznost zahtevati od otroka naloge iz takih točk. Vsak predmet ima take točke in primere — oslovsko mosličko — katere mora otrok prej razumeti, predno dobi naloge iz tega, drugače je takšna naloga tavanje v temi in mučenje otroka ter ubijanje mu veselja do šole. To bi se reklo zahtevati od učitelja naloge iz rimskega prava ali od krojača naloge in račun v logaritmi. Ko je otrok princip razumel, bo napravil v par urah pravilno več nalog, kot bi jih drugače delal tedne pa še nepravilno. Snov mora po učitelju postati otroku živa,

strupljenj s plinom, 14 slučajev opeklin, 24 živčnih bolezni, 15 slučajev kile, 45 slučajev raznih bolezni v glavi, 6 slučajev ozeblin, 11 slučajev spolnih bolezni, 2 slučajeta tetanusa in 361 prevozov iz splošne ter ženske bolnišnice ali Leonišča na dom ali železniško postajo.

Gasilci so pri svojem delu v delavnicah služili mestni občini 192.000 Din, ki bi jih morala mestna občina sicer plačati drugim podjetnikom. Meseca maja, junija in julija so se vršila trikrat na teden redno teoretična predavanja o gasilski službi.

Požarni ogledi

Gasilski urad je preteklo leto pregledal več ulic in trgov, 17 po številu. Ti pregledi se bodo letos nadaljevali. Požarno-policijski pregledi so najbolj težka služba, ki jih mora vršiti gasilski urad. Gasilski poveljnik g. Furlan nam je o tem izjavil:

Hišni gospodarji se kar nekako boje požarno-policijskih pregledov in zdi se da ne razumejo, da jim hočemo dobro. Mi delamo, da zadostimo predpisom požarnega reda. Prva glavna naloga teh požarnih komisij je, da vršimo nadzorstvo nad dimniki in poslopji in obenem tudi nad hišnimi gospodarji, če izvršujejo predpise požarnega reda, tako da že v kalu zatremo nevarnosti požara. Druza naloga teh komisij pa je, da se morajo gasilci v tem teoretično izvežbati na podlagi zapisnikov, ki se napravijo pri teh ogledih. Vodimo namreč točen seznam vseh skladišč, najbolj pa skladišč hitro goričljivih snovi. Gasilci morajo biti o vseh teh stvareh točno poučeni, morajo vedeti za vse podrobnosti gledaliških poslopj, kinematografov in tovarov, ter se v slučaju nevarnosti po tem ravnavati.

»Kaj nameravate še v prihodnjem letu, gospod poveljnik?«

»Predvsem moramo povečati remizo v Mestnem domu (vežo). Ta je že davno premajhna. Na zadnji strani nameravamo prebiti zid ter prekriti dvorišče Mestnega doma, tako da dobimo prostrano remizo. Upamo, da bo mestna občina upoštevala to skrajno potrebo!«

Novi požarni avtomatični signali

»Drugi cilj, ki smo si ga postavili, pa je, da uvedemo v Ljubljani in v predmestnih občinah signalno napeljavo za požare. Za to napeljavo imamo že več osnutkov. Zamišljamo si stvar, da bi imeli po mestu in v predmestjih požarne avtomate, katerih centrala bi bila v Mestnem domu. Ti požarni avtomati bi bili postavljeni tako, da bi mogli vsak alarmirati z njimi gasilsko postajo o požarni nevarnosti. Treba bi bilo razbiti le šipo na požarnem avtomatu in pritisniti na gumb. Morsejev znak pa bi že v centrali v Mestnem domu sporočil, kje grozi požarna nevarnost. Policijski stražniki in upravitelji hiš, kjer bi bili ti avtomati nameščeni, pa bi imeli tudi poseben ključ do avtomata, s katerim bi lahko odprli telefonsko celico in s slušalko telefonično obvestili gasilsko postajo o požaru. Poleg avtomatske centrale v Mestnem domu pa bi bile postavljene tudi pomožne centrale v gasilskih domovih v Zgornji Šiški, na Viču, v Mostah, na Barju ter v hiši na Dunajski cesti 62. Iz teh central bi šla posebna napeljava v stanovanja posameznih gasilcev, ki bi bili o vsaki požarni nevarnosti takoj alarmirani. To so približno cilji, ki čakajo gasilski urad in reševalno postajo v tem letu.«

V interesu in v korist Ljubljane bo, da se te moderne varnostne naprave, ki si jih reševalna postaja in gasilski urad zamišljata, v resnici tudi izvedejo.

Cerkev norok

Poroke v župniji Mošnje-Brezje.

Mošnje, 22. jan.

Njih število se zdi neverjetno vsakemu, ki ne pozna razmer. Tudi statistični urad v Belgradu je izrazil dvom, da bi jih bilo toliko. Vaš list je za leto 1929 že poročal, da jih je bilo 256; to je pa dobro petkrat toliko, kolikor je bilo v istem času krstov (18) in pogrebov (26) skupaj 44. Samo dvakrat je bilo več porok: v l. 1927, 259, in v l. 1928, 291. — V Belgrad smo odpisali, da je v naših zapiskih navedeno število tukajšnjih porok pravilno. Pripisali smo v pojasnilo še pripombo:

V naši skromni župniji je vas Brezje; ta je pa zelo obiskovana božja pot, in ima daleč znani Marijin oltar, pred katerim Slovenci vseh krajev zelo radi stopajo v zakon. Zato porok v primeri s krsti in mrličmi toliko več!

Avtomobil v kavarni

Velika in nenavadna avtomobilska nesreča se je pripetila te dni med Banjaluko in Kotor Varošjo. Tovorni avto, last podjetnika Mujage Dizdura iz Kotor Varoši, ki redno vozi med Kotor Varošjo in Banjaluko, je dobil težak defekt na volanu, takoj, ko je avto prevozil most preko Vrbanje. Avto se je zaletel v kavarno (turško seveda) Mate Muhmutoviča.

V sobi poleg kavarne se je igralo troje Muhmutovičevih otrok, ki jih je čuval starček iz sosedsstva. Mati otrok pa je kuhala kavo v prvem nadstropju. Starček seveda ni mogel ubraniti niti otrok, niti sebe pred avtomobilom. Avto se je z vso silo zaletel v sobo, prebil zid, povozil starčka in vse tri otroke. Starček in en otrok sta težje ranjena in najbrže ne bosta ostala živa. Dva otroke sta bila k sreči le lažje ranjena, šoferju pa se ni pripetilo nič.

Kmetje vasi Vrbanje, kjer se je ta nesreča pripetila in katere prebivalci so po večini muslimani, nočejo pustiti avtomobila naprej v Banjaluko, dokler se škoda ne preceni in ne plača. Radi tega je morala oditi na kraj nesreče orožniška patrulja, da pomiri razburjene kmete in uvede preiskavo.

NAHOD živčni glavobol, migrena prčene
NOSAL - BAHOVEC
V lekarnah Din 10—. NOSAL
je popolnoma neškodljiv, ker se
ne uživa, temveč noslja (snola).
NOSAL Vas obvaruje gripe. —
Apteka NOSAL tako. Proizvajalca
Apteka BAHOVEC, Ljubljana.

Koledar

Petek, 24. januarja: Timotej, škof; Evgenij, mučenec; Babila, mučenec.

Novi grobovi

† **Anton Leskovec.** Včeraj je po kratki, težki bolezni umrl pisatelj drame »Dva bregova«, g. Anton Leskovec, finančni tajnik v Radovljici. Pogreb se bo vršil v soboto ob pol 4 popoldne iz deželne bolnice v Ljubljani.

† **Zrtev nesreče.** Umrl je v sredo dne 22. t. m. vzoren mladenič Mihael Bornšek iz Sp. Hudinje. Pred 3 meseci je padel v celjski vojni bolnišnici tako nesrečno, da si je zlomil hrbtenico. Čeprav komaj 26 let star je vdanu prenašal silno trpljenje in vdan tudi umrl. Pogreb bo jutri 23. t. m. ob 4 popoldne iz Sp. Hudinje 31 na okoliško pokopališče.

Mala kronika

★ **Radijske nadloge Bleda.** Dasi ravno nimamo letos ne snega in ne posebnega mraza, je vendar par Blejcev občutno bolnih na revmatizmu, ki si ga preganjajo najbrže z posebno močnimi masažnimi aparati, pač zato, da jih kolnemo ubogi radioposlušalci. Čez dan najbrže ni časa za tak važen posel in revmatizem se najbolje preganja zvečer ko se leži v topli postelji in ko deluje radio, kar pa nam poslušalcem ni prav nič povšeč. Zato si usojamo prav vljudno prositi dotične bolnike, da bi vsaj v večernih urah počivali in dali radioposlušalcem mir s svojim prasketanjem. Časa za take eksperimente imajo svojih 20 ur na dan. Radio »Ljubljana« pa naprošamo, da izposluje od oblastev odlok, da se uporaba masažnih aparatov v času oddaje radijskega programa prepove, kakor imajo take odloke že druge države, Nemčija, Avstrija etc.

★ **Vsiljivi protestantski agent.** Z Gorenjskega nam pišejo, da hodi po vaseh neki Ljubljancan, ki ljudem vsiljuje sveto pismo britanske družbe, ki je tedaj protestantsko. Nimamo nič proti temu, če protestantski kolporterji razširjajo svoje sv. pismo med protestanti. Toda zahtevati moramo, da naj ti kolporterji, ki so obenem agenti, katoličane pustijo pri miru! S takim kolportersivom in vsiljivo propagando se ne bi verski razdor, kar je po državnih zakonih prepovedano in kaznjivo!

★ **Vreme v državi.** Poročilo iz Petrovaradina: Splošni vremenski pregled dne 23. januarja in prognoza za petek 24. januarja. Evropa: Anticiklon še vedno vlada v Evropi, maksimum je nad našo državo 755 mm, depresija znaša nad Islandijo 739 mm. Po vsej Evropi je oblačno z jutranjimi megliami. Temperatura je padla v centralni in vzhodni Evropi. — Kraljevina Jugoslavija: Delno oblačno na Primorju in oblačno v ostalih krajih. Temperatura je padla na severu, dečim se v ostalih krajih ni znatno izpremenila. Minimum je bil za Beležem v Plešju z —16, maksimum pa v Kotorju s +13° C. — Prognoza za petek 24. januarja: V vseh krajih razen Primorja bo oblačno. Temperatura se ne bo znatno izpremenila. Na Primorju bo deloma oblačno z burjo. Solnce bo vželo ob 7.05 in zašlo ob 16.35.

★ **6 letni Anton Tonček se izgubil v vlaku.** Pred dvema dnevi so šolski otroci na vlaku ozkotirne železnice, ki vozi iz Zagreba v Samobor, zapazili poleg sebe še 6 letnega neznanega otroka. Ko so ga vprašali, kam hoče z vlakom, jim je malček odgovoril, da ga je mati privedla v Zagreb v vagon in mu dejala, naj jo počaka v vagonu. Vlak je med tem odšel, matere pa ni bilo. Ko je vlak prišel v Samobor, ga je neka gimnazijka odvedla na svoj dom. Fantek je povedal, da mu je ime Anton Tonček, da obiskuje 1. razred in da mu je oče voznik pri nekem prevozniku. Obenem je povedal, da bi se raje vrnil k očetu, kakor k materi, ker ga ona vedno tepe. Slučaj je bil prijavljen policiji.

AUBURN-CORD

L. N. Tolstoj:

Aljoša Lonec

(Konec.)

Tako je živel Aljoša eno leto potem še pol, in potem, v drugi polovici drugega leta, je doživel najbolj izreden dogodek v svojem življenju. Ta dogodek je obstojal v tem, da je izvedel Aljoša čudno stvar. Izkazalo se je, da ne obstojajo na svetu samo oni odnošaji, ki pridejo iz tega, ker ljudje drug drugega potrebujejo. To je bila povsem druga stvar. Prepričal se je, da ni samo zato na svetu da bi komurkoli posnažil čevlje, prinesel zavitek iz trgovine ali napregel konja. Zvedel je, da ima človek lahko rad drugega človeka, četudi mu to ne prinaša nobene koristi. Zvedel pa je to po kuharici Ustinji. Ustinja je bila sirota, mlada, prav tako delavna kakor Aljoša sam. In zgodilo se je tako, da je Aljoša vzljubil. Prvič v življenju je Aljoša občutil, da je všeč drugemu človeku, ne radi svojih uslug, ampak kar tako, sam na sebi. Ko ga je poprej imela rada mati, tega ni opazil. Zdelo se mu je, da mora biti tako, da je to pač v naravi tako, ker drugače biti ne more. Zdaj pa je nepričakovano videl, da ga ima Ustinja prostovoljno rada. Čeprav mu ni nič v sorodu. Pustila mu je v loncu kašo z maslom. Če je jedel, je oprla brado na roko z zavijan rokavom in ga je gledala. Če jo je pogledal, se mu je nasmehnila, in potem se je še on nasmehnil.

To je bilo tako novo in čudno, da se je Aljoša od kraja prestrašil. Zaslutit je, da ga bo ta reč ovirala, da ne bo mogel zunajprej služiti tako kakor je služil dosedaj. A vendar je bil vesel in če je pogledal hlače, katere mu

★ **Štorklja v vlaku.** Potniki zagrebškega vlaka, ki je peljal iz Križevcev, so te dni doživeli vesel dogodek. V kupeju III. razreda je bila tudi neka Katica Vranar, ki je potovala v zagrebško bolnišnico. V vlaku pa so jo prijeli krči. Vsi potniki so takoj odšli iz tega kupeja, neka žena pa je mladi materi nudila prvo pomoč. Slučajno je bil v vlaku tudi mestni fizik dr. H. Rischer iz Belovara, ki je pomagal materi. Štorklja je prinesla v vlaku zdravo deklico. Ostale ženske so zbrale nekaj čunji, da so novorojenko zavile, nakar sta bila mati in otrok prepeljana v zagrebško porodnišnico.

★ **Delavske tramvajske karle v Zagrebu ukinjene.** Zagrebška mestna občina je te dni ukinila delavske tramvajske karle za kvalificirane delavce. Mesto teh se uvede znižana cena do pol 8 zjutraj in sicer 1 Din za karto. Vsakdo more kupiti povratno karto, ki stane prav toliko in velja od 1 popoldne naprej. Mesto stalnih uradniških kart, ki so veljale 25 Din, se izdajo za vse stalne mesečne karle po 80 Din.

★ **Prepovedan inozemski tisk.** Z odlokom ministrstva za notranje zadeve je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej brošuro »Kalvarija hrvatskog naroda« ali »Kako ćemo napred«, ki je izšla v Buenos Aires, ker je vsebina knjige naplerjena proti javnemu redu v naši državi.

★ **Mohorjeve knjige.** Nekdo ima še nekaj izvodov letošnjih Mohorjevih knjig na razpolago. Naslov se izve v uredništvu »Slovenc«.

★ **Legitimacije za 30% popust.** Slovensko planinsko društvo naznanja svojim članom, da so legitimacije, ki so bile vlozene v prvi polovici januarja za popust pri železniški vožnji izgotovljene in naj jih člani dvignejo v društveni pisarni.

★ **Planinski koledar.** SPD naznanja, da je dopela nova pošiljka plan. koledarja. Opozorjamo cenj. člane, naj si preskrbe koledarje čim prej, sicer bodo pošli.

★ **Prvi letošnji zvezek glasb. revije »Zbori«** izide povodom 25letnice obstoja pev. društva »Ljub-

Ljubljana

Kaj bo danes?

Drama: Cvrtček za pečjo. Red D.
Opera: Valkira. Red B.
Union, verandna dvorana: Prosvetni večer.
Dr. Stele predava o Plečnikovih delih Ob 8.
Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Trnkoczy ded., Mesni trg 4 in Mr. Ramor, Miklošičeva c. 20

★ **XIV. prosvetni večer,** ki bo danes 24. t. m. v verandni dvorani Uniona ob 8 zvečer, bo posvečen umetniškemu ustvarjanju odličnega arhitekta Josipa Plečnika. Zadnje čase je deležna naša Ljubljana umetniškega ustvarjanja tega umetnika. Z veseljem je vsa javnost pozdravila, da se bo dočela Ljubljana razvijala po načrtu Josipa Plečnika. Pa ne samo Ljubljana, temveč tudi zlata Praga in Dunaj se ponasata z njegovimi deli. Vsed tega bo predaval dr. Franca Steleta, ki bo pojasnjeval s številnimi skiptičnimi slikami, za široko javnost zanimivo. Prosvetna zveza zato vljudno vabi p. t. občinstvo, da se udeleži tega predavanja. Predprotaja vstopnice v Prosvetni zvezki, Miklošičeva cesta 5. Sedeži 3 Din, stojišča 2 Din.

★ **Predavanje v »Pravniku«.** V petek dne 24. januarja t. l. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« gosp. univ. profesor dr. Staro Lapaine: »Pravna podlaga za zaščito naših manjšin v Italiji.« Predavanje se bo vršilo točno ob šestih popoldne na sodišču v Ljubljani, soba št. 79 in vabi k obilni udeležbi odbor.

★ **Gostovanje francoske drame v Ljubljani.** V sredo, dne 29. januarja bo gostovala v ljubljanskem Narodnem gledališču skupina francoskih igralcev, na čelu jim slavnega G. Robine, ki uživa v Franciji kot dramska umetnika največji ugled in sloves. Večina članov te skupine, ki priredi ljubljansko gostovanje, je članica slovite Comedie Française v Parizu. Skupina je napravila doljšo gostovanje. Bila je v Ažiru, Egiptu, Palestini, Mali Aziji, v Carigradu, v Sofiji ter prihaja v Ljubljano preko Beograda in Z. greba. Občinstvo opozorjamo na to gostovanje. Vstopnice se dobivajo od danes naprej pri dnevnih blaginji v operi. Občinstvo prošimo, da si kupi vstopnice že v predprodaji. Vsed velikega zanimanja se vstopnice ne bodo nikomur rezervirale. Francoski umetniki bodo vzporedno komedijo »Beze« delo pisatelja Dervenoisa.

★ **Zimsko kopalnice SK Ilirije** poseja dnevno že lepo število kopalcev. Dohod do kopalnice je ob letnem kopalnišču za železniško progno. Stališnice so ločene za gospode in dame. Ker radi malega prostora ni bilo mogoče postaviti kabin ali omaric, priporočamo kopalcem, da deponirajo vrednosti pri kopalniškem oskrbniku, ker uprava ne odgovarja za eventualne tatvine. S čevlji je do-

ljanski Zvone v mesecu februarju z obširno vsebino, številnimi slikami itd. Vse lanske naročnike opozarjamo, naj za letos naročnino v znesku 50 Din čimprej nakažejo, da bodo list v redu prejeli; v krog naročnikov pa vabimo vse pevke in pevce ter prijatelje naše pesmi.

★ **Dva zvezka naših narodnih pesmi v Z.** Prelovčevi priredbi za glas s klavirjem dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena prvemu 30, drugemu 25 Din.

★ **Dr. Fran Bradač:** Slovar tujk. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. V današnjem času, ko nam zvene na ušesa zaradi ogromnih tehničnih pridobitev in razvoja civilizacije tuje besede, je postal tak slovar nujno potreben. Tujke v tem slovarju so navedene tako, kot se v slovenski rabi, torej po izgovorjavi. Pri vsaki tujki je tudi naveden vir, odkod izhaja. Knjiga je vestno sestavljena in strokovnjaško urejena in bo dobro služila svojemu namenu. V posebno korist bo onim, ki imajo mnogo opravka z uradi, kjer kar mrgoli tujk. Jugoslovanska knjigarna se ni strašila ogromnih stroškov in je vrgla to prekoristno knjigo na književni trg za skromno ceno 50 Din za vezan izvod.

★ **Gospodinja Vaše perilo pere, posuši, munga ali lika tovarna Jos. Reich.**

Nesreča ne počiva

— **Usodna puška v vlaku.** V vlaku, ki vozi iz Zagreba v hrvatsko Zagorje, se je v noči od torka na sredo pripetila smrtna nesreča. V posebnem kupeju se je peljalo več vojakov, ki so ogledovali svoje puške. Vojak Tomo Fileš je tako nesrečno ravnal s puško, da se je ta sprožila, strel je prebil steno kupeja in zadell v prsa kmetico Amalijo Neškovo, ki je sedela v sosednem kupeju. Nesrečna žena je bila takoj mrtva. Vojak Tomo Fileš pa je bil na postaji Zaprešič aretiran. Bil je sam ves potr radi te grozne nesreče, ki jo je povzročil.

stop do bazena prepovedan. Vsak kopalce naj si pred odhodom dobro osuši lase in ušesa z osuševalno napravo, ki je v la namen pripravljena. V predstavi naj ostane do deset minut, da se dodobra ohladi in nahod je izključen. Kopalce ure so ob nedeljah in praznikih ves dan, ob delavnikih od 10—16 in od pol 19—20.

★ **Mestni magistrat ljubljanski** bo obnavljal oziroma na novo izvrševal označbo lege cestnih požarnikov in vstopnih pokrovov cestne kanalizacije. Na podzidku občestnih hiš se bodo napravili mali rdeči znaki s potrebnimi številkami, o čemur se hišni posestniki obveščajo.

★ **Československi Ohee v Ljubljani.** V nedeljo dne 26. t. m. ob 16 v Narodnem domu »Gašperček« isče stanovanje.

★ **Vreme v Ljubljani** je bilo včeraj ves dan oblačno in hladno. Najvišja temperatura je znašala —0,5° C. najnižja pa —3,4° C. Veter severozapadni. Barometer 773.

★ **Metuljček pozimi.** Lepo v škatico zavitega nam ga je prinesla pokazat: pravega lepega metuljčka, ki ga je gd. Štefka Primožič, učenka II. gimnazije, ujela sedaj pozimi. Zgodnji napovedalec pomladi je letal po drugem nadstropju Gosposarske zveze in iskal izhoda v zeleno pomlad. Revček se je zmotil, prezgodaj je še in tako je moral romati v škatico mlade dijakine. V uredništvu, kjer smo v zoologiji slabše izvežebani, smo študirali, kako bi bilo metuljčku ime. Posekela nas je gd. Štefka sama, ki je povedala, da je to podnevni pavlinček. Tega pozdrava pomladi smo se res razveselili.

★ **Hribarjev gaj bo izginil.** Česar ne bo verjel noben star Ljublancan, pa bo le res: prijetni Hribarjev gaj za Kolezijo bo izginil. Ze dosedaj so iztrebili večino drevoja na obeh bregovih Gradaščice od trnovske cerkve pa do Kolezije, trebijo ga pa še naprej in na vrsto pride tudi Hribarjev gaj. To zahteva regulacija Gradaščice, ki jo letos namersva nadaljevati. Omenjamo, da je bil zadnja leta narejen tu velik, neodustljiv greh: Hribarjev gaj je bil zaprt in so smeli trnovski otroci, zelenih trat in prijetnega igrišča tako potrebni, gledali v znotri Hribarjev gaj le preko ograje. Voz sena je bil namreč več vreden, kakor da bi imelo Trnovo svoj sicer ne velik, ali prijeten, senčnat park. S-daj pa ne pomaga nič več, zakaj morda že ta teden započe v Hribarjevem gaju sekira.

★ **Poštni nabirelnik na Ahacljevo cesto** Na mestni hiši na Ahacljevi cesti št. 10 je poštni nabirelnik nujno potreben, ker se je tu zadnje leto razvil obsežen promet. V hiši stanuje okrog 100 strank. Razen tega vozi tudi dnevno avto k Sv. Križu Čeprav je za mestni del za mestno hišo izhodišče preko Vrhovčeve ulice, Tabora, Vidovdanske in Komenskega ulice, vendar ni v teh prometnih ulicah prav nobenega pisemskega nabiralnika.

rekel oče. »Le bodi brez skrbi. Velel mu bom, naj pusti to stvar.«

Oče je šel v kuhinjo in se vsedel k mizi. da počaka na sina. Aljoša je letal po opravkih in se povrnil upehan.

»Misliš sem, da si priden, a kaj ti hodi po glavi?« je rekel oče.

»Saj nisem ničesar storil.«

»Kaj se to pravi: ničesar? Oženiti se hočeš. Jaz te bom oženil, kadar bo pravi čas. pa ti bom sam poiskal nevesto, pripravno dekle, ne mestno postopačko.«

Oče je veliko govoril. Aljoša je stal in vzdihoval. Ko je oče končal, se je Aljoša nasmehnil.

»No, saj lahko to stvar pustim.«

»Upam, da jo boš.«

Ko je očka odšel, in je ostal Aljoša z Ustinjo na samem, ji je rekel (staal je namreč pred vratni in poslušala, dokler sta govorila oče in sin):

»Nič ne kaže, da bi se midva vzela. Ali si čula? Hud je postal, prepovedal mi je.«

Ona se je zjokala molče v predpasnik.

Aljoša je tlesnil z jezikom.

»Kako bi ga ne ubogal! Kaj hočeva, pu-jiti morava to stvar.«

Ko ga je zvečer poklicala gospodinja naj zapre oknice, mu je rekla:

»No torej, ali si ubogal očeta, si pustil to svojo neumnost?«

»Kaj pa hočem,« je rekel Aljoša, se nasmehnil, obenem pa se skrivaj zjokal.

Od tedaj se Aljoša ni več menil z Ustinjo o ženitvi in je živel po starem.

Med postom ga je poslovodja poslal, da strga s strehe sneg. Zlezel je na streho, postrgal ves sneg in se lotil še onega, zmraznje-

Maribor

★ **Mariborski policijski predstojnik** Vekoslav Keršovan, ki se je nahajal na pettedenskem službenem potovanju v Beogradu, se je včeraj vrnil v Maribor in sprejema zopet stranke ob običajnih sprejemnih urah.

★ **Hudožestveniki v Mariboru.** Včeraj popoldne so prisli v Maribor, ki so si ga po kratkem odmoru tudi ogledali. Lepa obdavska prestolica jim zelo ugaja. Zvečer pa so nastopili v teatru, ki je bil docela razprodan, ter želi za svoje sijajno predvajanje Dostojevskega »Zločina in kazni« buren aplavz občinstva, ki ni štedilo s priznanjem. Lepe in priznane kritike ljubljanskih časopisov so našle pri Mariborčanih živahen odmev tako, da so tudi za »Cvrček« pejoče vsi sedeži razprodani. S pristno hudožestveniško tradicijo so oblikovali, zlasti Grečeva, Pavlov in Hmara, ki so po višini umetniškega ustvarjanja in blesteči izdelanosti svojih vlog bili vsesokoli v ospredju — z uspehom in priznanjem. V sicer dokajšnje mariborsko kulturno mrtvilo je šnil prijeten intermezzo. Drevi nastopijo Hudožestveniki z Diekensovim »Cvrčkom za pečjo«. Ob toplem in simpatičnem sprejemu v Mariboru so člani hudožestveniške gledališke družine zelo prijetno iznenadeni.

★ **Zdravje in bolezen v Mariboru.** K včerajšnjemu izpraznemu pregledu zdravstvenega stanja v Mariboru v preteklem letu še dodajamo: poleg gripe je izkazovala škrlatica največ slučajev obolenosti. Zanimivo je, da je bilo v preteklem letu štirikrat več obolenj na škrlatici kakor l. 1928. Vendar ni mogoče govoriti o epidemiji škrlatinke, ker se je pojavljala v vseh mesecih in je le v zadnjih treh mesecih narasla na 17 do 20 slučajev v enem mesecu; poleg tega so se ti slučajji pojavili enakomerno v posameznih delih mesta. Na posledicah škrlatice sta umrli le dve osebi, kar dokazuje, da so bila obolenja pretežno lahkega značaja, da ni bil pojav boleznih združen z nevarnejšimi komplikacijami. Radi gradnje novega izolirnega paviljona se je morala v zadnjih mesecih l. 1929, uporabljati manjša izolirna baraka na dvorišču splošne bolnice; radi nezadostnih prostorov pa se je morala v 10 slučajih izvršiti izolacija škrlatinke na domu, kar se je izvršilo v smislu zadevnih predpisov.

★ **Kakšna je razlika?** — med »Volksstimme« pred in po 6. januarju 1929. Mesto zvezdka »krikalen« se je v posameznih člankih in noticah uveljavil neizogiben atribut »katoliški«. Sicer pa po stari lajni...

★ **Gibanje nalezljivih bolezni** V mestnem okolišču beleži tozadevni zdravstveni izraz mestnega fiziketa za čas od 15. do 21. januarja 5 slučajev obolenosti na nalezljivih boleznih in sicer 3 na škrlatinki, 1 na davici ter 1 na šenu.

★ **Smrtna kosa.** Preminul je v starosti 78 let čevljarski mojster Franc Rutnik, Aleksandrova 61. Pogreb bo danes ob 16 iz mrtnišnice na mestnem pokopališču v Pobrežju.

★ **Pri skoku ponesrečil.** V sredo zvečer je našel službojoči stražnik v bližini železniškega podvoza v Frankopanovi ulici sedlarskega pomočnika Štefana Novaka, slonečega ob zidu. Škočil je bil z 2 m visokega zidu tako nesrečno, da si je pri padcu občutno poškodoval desno nogo. Nahaja se v domači oskrbi.

★ **Prva mariborska tvrdka,** ki si je nabavila aparat za lastno frankiranje pisemskih pošiljatev takozvani »Frankotipe«, je tukajšnja tovarna Zlatorog. Za omenjeni aparat se zanimajo tudi druge mariborske tvrdke. Tovarna mila »Zlatorog« je druga tvrdka v naši državi, ki si je emisila tak aparat, ki omogoča brzo ekspeditivnost in racionalno zaposlitev delovnih moči.

★ **Skrivnostni ponesrečenec.** Včeraj so neznanzi ljudje pripeljali v tukajšnje bolnico nekega Alojzija Wuteja s strašno, obtočeno glavo. Nahaja se ves čas v agoniji; ime so izvedli iz legitimacije, ki so jo našli v njegovem žepu. Sicer pa leži na celim dogodkom skrivnostna koprena: odkod je ponesrečenec, ali se je ponesrečil ali je postal žrtev napada? Wutejevo stanje je zelo resno.

★ **Lovska sreča.** Tukajšnji brivec Ivan Borovič na Koroški cesti je v Moškanjcih pri Ptuj ustreliš 12 in pol kg težkega jazbeca, pač redka nimrodska sreča.

★ **S tujimi jurčki** si ogledal vsa večja mesta v državi. Tukašnja policija je imela včeraj dober dan. Ujela je nekega ključavničarja Babiča, ki je pred nedavnim ponesrečil v Zagrebu svojemu šefu Ivanu Ferkoviču 6156 Din, s katerimi si je potem privoščil potovanje skozi večja mesta kakor Beograd, Sarajevo itd. Pri zasliševanju se je izkazalo, da ima Babič na vesti tudi vltm v hišo Stefana Lamprehtja v Resposu št. 111, ter ga oškodoval za približno 3000 Din. Babiča so včeraj izročili sodišču.

AUBURN-CORD

nega, okoli žlebov. Noge so mu spodrsnile in je padel z lopato v rokah navzdol. Na svojo nesrečo ni padel na sneg, ampak na s pločevino pokrit pristrešek ob vhodu. Pritekli sta k njemu Ustinja in gospodarjeva hčerka.

»Ali si se potolkel, Aljoša?«

»Kaj bi se potolkel. Nič mi ni.«

Hotel je vstati, a ni mogel in se je pričel smehljati. Prenesli so ga v njegovo kamričo. Prišel je ranocelnik, ga pregledal in vprašal, kje ga boli?

»Povsod me boli, a nič ni za to. Samo to je slabo, da bo gospodar zameril. Gospoda župnika bo treba obvestiti.«

Aljoša je ležal nepremično dva dneva, na tretji dan so poklicali župnika.

»No kaj, ali boš res umrl?« je vprašala Ustinja.

»Kako pa drugače? Saj ne moremo vedno naprej živeti. Treba je naposled umreti.« je odvrnil Aljoša. »Hvala ti, Ustinja za to, da si me rada imela. Zdaj vidiš, da je boljše da me niso pustili še ženiti. Saj ne bi bilo iz tega nič, fako pa je vse dobro izteklo.«

Molil je z duhovnikom vred samo z rokami in srcem. Na srcu pa mu je bilo tako, da je vse dobro v tem življenju, če človek uboga in nobenemu ne stori krivice. In prav tako dobro mora biti tudi v onem življenju.

Govoril je malo. Samo vedno je prosil piti in nekam začudeno gledal.

Še zadnjič je nekaj začudeno pogledal, se pretegnil pa umrl.

Leta 1905

DIŠAVE ILOK

Celie

PEVCI IN PEVKE!

Skozi leta in leta se je Katoliško prosvetno društvo v Celju lahko ponašalo s pevskim zborom, ki je bil mestoma prvi v Celju ter so bili njega koncerti pravi glasbeni dogodki. Poslednje čase je življenje tega pevkega zbora brez pravega razloga postalo življenjsko, ki mu je treba napraviti konec. Zato se vrši drevi ob 8 zvečer v pevski sobi v Samostanski ulici (1 nadstropje doma) oženi zbor vseh pevcev in pevk, bodisi da so poslednje čase pri zboru sodelovali, bodisi da so se že dalje časa pevskemu delu odtegovali. Na obnem zboru se hočemo prijateljski pomeniti, kako bomo zbor poživili in spravili njega življenje v oni tir, po katerem je prejšnje čase plulo. Izrečno pa vabimo na ta občni zbor tudi vsakega drugega, ki je vnet za lepo pesem in hoče z nami peti.

★

☛ **Pogreb + dekana Tomana v Vojniku**, ki se je vršil v sredo, 22. t. m., dopoldne, je bil veličastna manifestacija bratske ljubezni med duhovništvom ter ljubezni vernega ljudstva do svojega dušnega pastirja. Ob 10 dopoldne se je zbralo pred župniščem 55 duhovnih sobratov, ki so deloma pripeli na pogreb iz najoddaljenejših koncev lavantinske škofije. Med duhovniki je bil mariborski stolni kanonik preč. g. dr. Vrabec, ki je pogreb vodil, dalje celjski opat g. P. Jurak, arhidijakon konjiški g. Tovornik, ptujski prošt g. dr. Zagar in drugi odličniki. Ljudstva se je k pogrebu zbralo najmanj 2000, med njimi celjski okrajni glavar g. dr. Hubad, orožništvo, šole, požarne brambete itd. Ko so domači cerkveni pevec pred župniščem odpeli žalostinko, je bilo truplo prenešeno v župno cerkev, kjer je duhovščina odprla mrtvaški oficij. Žalni cerkveni govor je govoril kanonik gosp. dr. Vrabec. Selé okoli cerkve je dospel žalni sprevod na župniško pokopališče, kjer so položili vzornega moža, ki je prišel slovenskim dušam deliti milosti iz daljne Češke, k večnemu počitku. Težko da je ostalo katero oko suho, ko se je na grobu svojega duhovnega očeta oglasila šolska mladina ter pod vodstvom neke gde učiteljice zapela »Vigred se povrne«. Le polagoma in s težkim srcem je zapuščala grob sobrata števila duhovščina, nič manj težko pa ni bilo župljanom, katerim je bil pokojni velik dobrotnik. Naj počiva v miru in bogato uživa plačilo pri Bogu, kateremu je služil zvesto in vdano!

☛ **88letnik življenja** je včeraj praznoval g. p. Otokar, duhovnik kapucinskega reda v Celju, v polni čilosti in svežosti. Naj ga dobri Bog še dolgo ohrani na ponos in v veselje reda in v zveličanje duš.

☛ **Nevaren vlomilec pod ključem**. V sredo okoli 5 popoldne je prišel v celjsko župno cerkev mlad fant in vprašal tamkajšnjega cerkovnika, če lahko v cerkvi nekoliko pomoli. Rajkaj mu je cerkovnik pritril, a takoj se mu je neznanec zdel sumljiv. Sum je še rastle, ko je cerkovnik g. Korosec videl, da se fant večkrat preseda po cerkvi in cerkev nekam sumljivo ogleduje. Selé po policijo in po dolgem iskanju je ista izveleka izpod neke klopi v zakristiji fanta, ki se je razbubil v 24letnega brzopetnega ključavničarskega pomočnika Frica. Pri njem so našli pol litra žganja, železno pripravo za vlom in električno svetiljko. Spravili so ga na varno v zapor.

Radio

Radio v železniški službi.

Telefon, telegraf in signaliziranje vrše neprecenljive usluge železniški službi. Sploh si niti ne moremo predstavljati modernega železn. prometa brez teh naprav. Sedaj se je tem pridružil še radio. Ne samo v zabavo potnikom, temveč tudi za točno izvrševanje železniške službe in funkcioniranje železniškega prometa. In radio se je izkazalo že mnogo bolj primeren za to službo, kakor pa telefon, zakaj omogočil je razgovor med prometnim uradnikom in med strojevodjo na dveh vlakih. Prvi poskusi uvesti radio v železniško službo, se vrše sedaj v Nemčiji. Na tovrnem kolodvoru v Hammu v Westfaliji, skozi katerega gre dnevno 350 tovrnih vlakov, sporoča prometni uradni strojevodjem različnih lokomotiv svoja navodila po radiu. Novi sistem funkcionira mnogo bolj točno kakor dosedajni signali. Uspehi so taki, da v Nemčiji že premisslujejo, ali ne bi uvedli radio še na drugih kolodvorih.

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 24. januarja: 12.30 Reproducira glasba. 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio orkestra. 18.30 Dr. Valentič: Socializem kot gospod. sistem. 19.00 Gospodinjstva ura: Ženska državlјanska vzgoja. 19.30 Lebarjeva. 19.30 Dr. Leben: Italijanska. 20.00 Fotografiranje pozimi, predava g. Svigelj. 20.30 Večer klasične glasbe II, izvaja radio orkester. 22.00 Časovna napoved in poročila. O Morsejevih znakih, predava g. Povše.

Sobota, 25. januarja: 12.30 Reproduc. glasba. 13.00 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Koncert radio orkestra. 18.30 G. Herkov: Esperanto. 19. Dr. Grafenauer: Nemščina. 19.30 Prenos iz Belgrada: I. Koncert vokalnega okteta belgr. opere; II. Koncert radio kvarteta s sodelovanjem ge. Lize Popove, čl. belgr. opere.

Druči programi

Sobota, 25. januarja:

Belgrad: 18 Popoldanski koncert. 20 Koncert operetnega okteta. 21 Večerni koncert. 22 »O ti živice, komedija. 22.33 Sprehod po belgradskih restavracijah, reportaža. — **Variava:** 16.15 Reproducira glasba. 17.15 Literarna ura. 19.25 Reproducira glasba. 20.30 Večerni koncert. 23 Plesna glasba. — **Budapest:** 17.30 Popoldanski koncert. 19.30 Večer. koncert. 20.40 Drama in studija. 22.30 Koncert cigan. orkestra. — **Milan:** 11.25 Reproducira glasba. 12.30 Opoldanski radio orkester. 13.30 Zabavni koncert radio orkestra. 16.30 Mladinska ura. 17. Koncert kvinteta. — **Praga:** 20.30 Koncert pevškega kvarteta. 21 Zabavni koncert radio orkestra. 22.20 Zabavna glasba. — **Langenberg:** 17.30 Koncert komorne glasbe. 20 Veseli večer, nato plesna glasba. — **Rim:** 13 Opoldanski koncert radio kvinteta. 17.30 Popoldanski koncert. 21.02 Godalni in pevski koncert, vmes komedija, nato plesna glasba. — **Be-lin:** 20 Ljudski koncert, nato plesna glasba. — **Katovice:** 16.30 Reproducira glasba. 17.10 Literarna ura za mladino. 17.45 Mladinska ura. 20.30 Zabavna glasba. 23 Plesna glasba. — **Toulouse:** 18.35 Plesna glasba. 19. Pesmi. 19.30 Plesna glasba. 20.15 Operetni večer. 21 Zabavni koncert. — **Stuttgart:** 10 Reproducira glasba. 15 Popoldanski koncert. 17 Plesna glasba. 19.30 »1001 noč, fantastična opera. — **M. Ostrava:** 11.30 Reproducira glasba. 12.30 Opoldanski koncert. 17.30 Arto iz četkih oper. 19.05 Ljudska glasba. 19.30 Goldmarkova opera »Kraljica iz Sabe«. 22.15 Zabavna glasba. 23 Plesna glasba.

Sport

Jugos'avija : Grška

Jugoslovanska nogometna reprezentanca je včeraj ob 23.40 odlopolovala iz Belgrada v Atene, kjer bo nastopila v nedeljo proti Grški v borbi za balkanski pokal.

Kakor je običajno pri reprezentančnih tekmah, tako je imel zvezni kapetan tudi za to tekmo velike težave s sestavo moštva. Pomanjkanje Hitreca in Premira v reprezentanci se bo precej poznalo. Radi odpovedi Hitreca se je morala spremeniti sestava cele napadalne vrste. Jugoslavijo bo zastopalo sledeče moštvo: Mihelčič — Ivković, Petrovič — Arsenijević, Lončarović, Kunst — Tirnanić, Marjanović, Stotirovič, Vujadinović, Hrnjček. Reprezentanco spremljata zvezni kapetan dr. Pandaković in tajnik zveze dr. Riboli, kajti obnem s tekmo se bo vršila tudi konferenca komiteta Balkanskega pokala.

Grški nogomet in sport se je pričel v zadnjih letih zelo razvijati in so posamezni klubi dosegli v mednarodnih tekmah dobre rezultate. Ti rezultati proti renomiranim klubom Avstrije, Češke in Madjarske pričajo o priličnem znanju Grkov. Na lastnih tleh in pri temperamentalnih kibicah so Grki gotovo nevarni nasprotniki.

Bol kakor kedaikoli so našemu nogometnemu sportu potrebni vidni uspehi. Zato moramo doseči absolutno zmago v teh pokalnih tekmah. Gre za prestiz našega nogometnega sporta ne samo na Balkanu temveč tudi v Evropi. Tega se v polni meri zavedajo naši reprezentanti, ki bodo gotovo skušali doseči zmago na vročih tleh Aten.

Medklubska smuška tekma SK Dvije-Mo strana

Namesto določene kombinirane smuške tekme za prvenstvo Dravske banovine na dan 26. jan. t. l. je J. Z. S. S. odredil, da se vrši ta dan medklubska smuška tekma na 18 km, ki se bo vršila v dolini Radovina-Krna. Ta tekma je važna za tekmovalce, ker je to zadnja pred veliko mednarodno smuško tekmo, kjer bo dana tekmovalcem prilika dobrega treninga in da vsled pičlega snega v letošnji zimi še pridobijo na svoji formi. Prihod tekmovalcev v Mojsrano najkasneje v soboto dne 25. t. m. z zadnjim večernim vlakom. Zrebanje se vrši pol ure pred startom v Radovini; pristopnina po 10 Din se plača pri žrebanju. Prvi trije zmagovalci dobe priznanje. Rezultatski rezultati isti dan popoldan ob 4 v hotelu Triglav v Mojsrani. V dolini Krni, kjer se bo vršila ta tekma, je zadostno snega ter je smuka prav dobra. Start in cilj bosta v Radovini. Odhod iz Mojsrane k tekmi ob 7. stari ob 9.30, ob 12 povratek v Mojsrano. Prijave naj se po možnosti pošljejo na Smučarski klub Dvije-Mo'strana, sicer pa oddajo osebo na predvečer po prihodu zadnjega vlaka v hotelu Triglav v Mojsrani. — Smučarski klub Dvije-Mo'strana.

Razne sportne vesti

B. S. K. je svojo tretjo tekmo na grški turneji v Solunu občutljivo izgubil. Nastopil je brez treh najboljših igralcev, tekmo je pa vodil, kakor poročajo skrajno pristranski sodnik. Odredil je tri kazenske strela iz katerih so bili doseženi tudi trije zmagoslavni goli. Rezultat 5:2 ne odgovarja poteku igre.

Concordia iz Zagreba bo gostovala v Belgradu v nedeljo in ponedeljek in ne v soboto in nedeljo. Častno predsedstvo odbora za izvedbo velikih mednarodnih zimskih prireditvev na Bledu in Bohinju je prevzel predsednik vlade general Zivković.

Iz klubov

S. K. Hirijska (lahkoatl. sekcija). Danes (v petek) ob 19 važen sestanek za vse člane in obnem trening v telovadnici srednje tehnične šole. Vabljen vsesekcijski odbor. — Načelnik.

S. K. Hirijska (hazenska sekcija). Jutri popoldne ob 15.30 in v nedeljo dopoldne ob 10.30 hzenški in lahkoatl.ski trening na igrišču. Udeležba je za vse članice strogo obvezna. Prinesite s seboj tople nogavice. Pri vsakem treningu se sprejemajo nove članice. — Načelnik sekcije.

Drzanje

Thunberg na Dunaju! Svetovni mojster Thunberg je dosegel na Dunaju v hitrostnem drsanju prva mesta v teku na 500 m s časom 45.2 sek.; v teku na 1500 m, za katere je rabil 2:31.2 min. in v teku na 5000 m, kjer je v ogorčeni borbi z Jungbluthom zmagal v času 9:02.6 min.

Svetovno in evropsko prvenstvo v hitrostnem drsanju. Od 8. do 16. februarja se bo v Stockholmu vršila borba za svetovno prvenstvo v umetnem drsanju. Lanski zmogovalec je bil Thunberg, ki po letos najbrž ne bo več sodeloval. — Evropsko prvenstvo v hitrostnem drsanju pa se bo vršilo 25. in 26. t. m. v Dronthjensu. To prvenstvo pa brani Ballangrud.

Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju za l. 1930 osvojeno. Nepriznani zmagovalci so bili evropsko prvenstvo v umetnem drsanju, ki se je vršilo v Strbske Pleso, Čehoslovak Sliva v ostri konkurenci z nem. avstrijskim prvakom Karl Schafferjem. Dunajčani so pripisovali mnogo svojemu rojaku in zato je gornji izid povzročil ne samo iznenadenje na Dunaju, temveč tudi razburjenje, češ da je bil sodniški zbor pri tekmah krivičen in neobjektiven.

Iz društvenega življenja

Geografsko društvo na univerzi priredi v soboto dne 25. januarja predavanje prof. Brodarja iz Celja o najdbah v jami Potočki zijački na Olsavi. Gospod predavatelj je o isti temi prečeval pod okriljem Geografskega društva že lansko leto, letos pa je jamo raziskoval še naprej snov uredil in izdelal diapozitive tako, da bo v soboto predaval s skiptičnimi slikami. Predavanje se vrši v zbornici in prične ob 18. Vstop prost.

Smarno pri Litiji. Kat. prosvetno društvo v Smarnem pri Litiji igra 26. jan. ob 8 popoldne lepo veseligr »Utopljenec«. Kot povsod, upamo, da bo tudi na našem odru poslušalce razveselila in jim nudila kar največ komične zabave. Prijatelji veselja pridite!

Jezica. Kat. prosv. društvo priredi v soboto dne 25. t. m. ob pol 8 zvečer v Društvenem domu kino-predstavo »Skotova ekspedicija na južni tečaj«. To je najlepši izmed dosedaj v našem domu predvajanih kulturnih filmov. Ne zamudite prilike!

Zanimiv pevski koncert priredi Katoliško izobraževalno društvo v Konjicah na svečeno dne 2. februarja v Društvenem domu. Koncert se vrši popoldne dočim bo zvečer vesela družabna zabava z godbo in petjem. Pridite vsi prijatelji petja!

Carinsko premirje in naša država

V železu in železnih izdelkih vlada na našem trgu že nekaj tednov izvestno nerazpoloženje. Sezona je v tem času tudi običajno precej mrtva, toda letos je stagnacija uprav izredno pronasirana. Večjih kupelj ni nobenih, naročila pri železarnah so skoraj popolnoma prenehala in posledice se že kažejo v nevešnih pojavih reducirane obratovanja in prislilnih odpustov.

Ker posegajo taki pojavi prav kruto v naše gospodarske in socialne prilike, smo smatrali za svojo dolžnost, da se o vzrokih teh pojavov informiramo pri osebah, ki poznajo razmere na našem trgu in v industriji. Z zelo dobro poučene strani smo dobili sledeče informacije:

Poslabšan e konjunktura

Vzrokov za sedanje stagnacijo na našem trgu je po naši presoji dvoje. Predvsem je treba vpoštevati splošno tendenco k depresiji, ki se opaža že dva tri mesece na svetovnem trgu. Vpoštevaje to tendenco je velik evropski sporazum za sirovo jeklo znižal produkcijo že meseca novembra 1929 za 10 odstotkov, hoteč preprečiti s tem, da bi se cene pričele rušiti, kar ima vedno za posledico, da trgovina zastane in da se zaposlenost industrije v preobčutni meri zniža. Vendar pa ta pojav za razlago sedanje stagnacije pri nas nika ne zadostuje. Pri nas prihaja v poštev še druga okolnost, ki je v zvezi s pričakovano revizijo naše uvozne carinske tarife. V našem poslovnem svetu je razširjeno prepričanje, da bodo carine znatno znižane, kar naj bi imelo seveda tudi to posledico, da bi se znižale v gotovih mejah sedanje, v ostalem zelo stabilne cene železa in železnih izdelkov. Spriče tega pričakovanja je trgovina s temi izdelki skoraj popolnoma zastala. Trgovci se boje naračevati novo blago, ki bi jim utegnulo po njihovem mnenju povzročiti znatne izgube, ako pride v resnici do pričakovanega znižanja cen.

Položaj na našem trgu je torej v ozki zvezi s predstoječo revizijo carinske tarife, pa je v ozirom na to vsekakor umestno vprašanje, ali kaže naši državi zniževati carinsko zaščito boš v sedanjem času, ko se pripravlja z ene strani pod okriljem Društva narodov tako zvano carinsko premirje, dočim opazamo z druge strani pri nekaterih, za nas merodajnih sosednjih državah izrazite tendence, ki smeje za tem, da se zaščitne carine pri njih še povišajo.

Višina utemeljene carinske zaščite se seveda ne more določevati v absolutnih številkah za vsak izdelek zase in brez ozira na druge okolnosti, temveč vedno le po sorazmernu napram carini za druge izdelke in v zvezi s celotno vrsto momentov, ki tvorijo s svoji skupini sistem, po katerem je carinska tarifa izdelana. Konkretno prihajajo v poštev vprašanja, ali in v koliki meri so obremenjene s carino sirovine in druge potrebščine proizvodnje, ali je inozemska konkurenca v prednosti po svojih naravnih pogojih in po celi strukturi gospodarstva v dotični državi, ali je namen zaščite omogočiti domači industriji obratovanje tudi v slabih časih, ko dela inozemstvo v dumpingom, in razni drugi oziri na interese gospodarstva in socialnega ravnotežja. Predaleč bi vodila tu analiza vseh teh momentov.

A ne glede na to je sedanj čas iz ozirov na meddržavne gospodarsko-politične odnose in na tendence, ki se pojavljajo baš na polju carinske politike v nam sosednjih državah, za zniževanje zaščitnih carin prav gotovo zelo neprimerno.

Prihodnji mesec pride v razpravo v Zenevi načrti mednarodne konvencije o carinskem premirju. Po tej konvenciji naj bi se obvezale države pogodnice, da za dobo veljave pogodbe ne bodo povišale svojih carin. O stališču, ki ga bo zavzela naša država v tem vprašanju, je danes nemogoče izreči končno mnenje. Predstavniki gospodarskih krogov so sicer zavzeli odklonilno stališče, toda ne ve se, ali ne bodo mednarodno-politični oziri morda

mcnejši od gospodarsko-političnih pomislekov. Ni torej izključeno, da tudi naša kraljevina svojega pristopa h konvenciji ne bo mogla odrediti. To znači, da bomo imeli v carinski politiki morda vezane roke, t. j. smeli bomo svoje carine pač zniževati, zabranjeno pa bodo izpremembe navzgor. V takem položaju bi pa bilo v vsakem oziru ugodnejše za našo državo, ako e pristopila h konvenciji z neznanimi carinami, kajti imela bi poleg veliko večjo svobodo kreiranja, kakor pa tedaj, če bi si sama že vnaprej vezala roke z znižanimi carinami.

Kaj delajo naši sosede

Kenčno si ne smemo zapirati oči pred stvarmi, ki se gode v našem sosedi. Industrijske države par excellence uvajajo agrarne zaščitne carine in onemogočajo našim pridelkom vedno bolj, da bi prihajali na njihov trg. Države, ki se na mednarodnih konferencah bridko priložujejo, da nima njihove industrije zadostnega tržišča več, ker so se zlobni sosede obdali s carinskimi barijerami v svrhu zaščite svoje lasne industrije, te iste države zasledujejo v praksi vse prej kakor pa idealna stremelja po svobodni zunanji trgovini. To je tudi razumljivo, kajti končno je pri urejanju meddržavnih gospodarsko-političnih odnosov za vsako državo najbolj merodajen njen lastni praktični interes. Tako vidimo i v Avstriji in v Čehoslovski v carinski politiki vedno izrazitejšo tendenco zaščite domače proizvodnje, ne samo v korist industrije, temveč bolj in bolj tudi v korist agrarne produkcije. Tako so se pred par dnevi poročali časopisi, da so agrarni poslanci v praškem parlamentu vložili predlog, naj se povišajo uvozne carine: pri pšenici od 30 na 60 Kč, pri rži od 38 na 56, pri moki in mlinskih proizvodih od 70 na 150 itd. Gotovo so ta stremeljenja v škodo našemu izvozu poljedelskih proizvodov, a edino orožje, ki ga imamo in ki ga naši sosede še utegnemo vpoštevati, je naša avtonomna carinska tarifa. Zniževati avtonomne postavke naše tarife po željah industrijskega inozemstva bi značilo dati iz rok to edino orožje, ki ga imamo.

Naj se ne ugovarja, da bi naša agrarna produkcija imela od znižanja kakšne bistvene koristi. Zaščitna carina se ne izkorišča v polni meri in posledica znižanja carine pri teh izdelkih bi bila pač ta, da bi narasel uvoz iz inozemstva, kar bi ne glede na poslabšanje trgovinske bilance pomenilo slabšo zaposlenost za našo industrijo, toda cene bi se zaradi tega gotovo ne znižale, vsaj ne trajno in ne v znatni meri. Slabitev kupovalne moči domačega delavstva je pa evidentna škoda za agrarne produkte. Upravičena je bojazen, da bi znižanje carinske zaščite pač poslabšalo stanje v industriji, da bo začelo trdo pomanjkanje dela in da bo izseljevanje delavskih moči zavzelo večje dimenzije, ne da bi agrarni proizvodnji in konsumu izpremembe kaj pomagale. Sedanja negotovost glede našega carinskega režima v bližnji prihodnosti sama na sebi je zelo nevšečna, pa stavlja v veliko nevarnost mnogo važne industrije z mnogobrojnim delavstvom. Čemu pa tvegati ustavitve velikih obratov in s tem gnanj v nesrečo široke plasti delavstva? Preko sledečega dejstva ne pridemo: Kjer nimu dela industrija, ni zaslužka za delavca in nameščenca. Po toči bo prepozno biti plat zvona.

Železniške olajšave za letošnji jubilejni velesejem v Ljubljani. Udeležencem in posetnikom letošnjega Ljubljanskega velesejma, ki se kot jubilejna prireditev vrši od 29. maja do 9. junja 1930, je v naši državi dovoljen 50% železniški popust. Cel vozni listek, kupljen pri odhodu, velja za brezplačni povratek. Ta olajšava se izrabl na podlagi sejmske legitimacije, ki mora biti od odhodne postaje žigosana. — V območju Ljubljanske železniške direkcije bodo tudi postajne blagajne prodajale sejmske legitimacije.

Borza

Dne 23. januarja 1930.

DENAR

Devizni tečajji so se napram včeraj le malo izpremenili. Promet je bil srednji. V večini deviz je intervenirala Narodna banka.

Ljubljana (v oklep. zaklj. teč.). Amsterdam 2279.75 bl., Berlin 1353.25—1356.25 (1354.75), Bruselj 789.70 bl., Budimpešta 989.98—992.98 (991.48), Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 796.31 do 799.31 (797.81), London 275.95 bl., Newyork 56.51 do 56.71 (56.61), Pariz 222.72 bl., Praga 167.39 do 168.19 (167.79), Trst 296.83 bl.

Zagreb. Amsterdam 2277 bl., Berlin 1353 do 1356, Bruselj 789.70 bl., Budimpešta 990.28 do 993.28 bl., Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 796.31 do 799.31, London 275.55—276.35, Newyork 56.53 do 56.703, Pariz 222.72 bl., Praga 167.39—168.19, Trst 295.80—297.80.

Belgrad. Berlin 1357—1356, Budimpešta 990.28—993.28, Dunaj 796.31—799.31, London 275.55—276.35, Newyork 56.51—56.71, Pariz 222.72 do 223.72, Praga 167.39—168.19, Milan 295.80 do 297.80.

Curih. Belgrad 9.12875, Amsterdam 208.05, Atene 6.71, Berlin 123.58, Bruselj 72.075, Budimpešta 90.50, Bukarest 3.0775, Carigrad 2.4275, Dunaj 72.83, London 25.18, Madrid 67, Newyork 517.45, Pariz 20.33, Praga 15.31, Sofia 3.745, Trst 27.085, Varšava 58.025, Kopenhagen 138.40, Stockholm 138.875, Oslo 138.25, Helsingfors 13.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana Celiska pos. 170 den., Ljublj. kred. 125 den., Prastedionna 922.50 den., Kred. zavoi. 170 den., Vevče 132 den., Stavbna 50 den., Sešir 105 den., Ruše 250—260 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 440—441 (440), kasa 440—441 (440.50—441), termini: II. 412 do 413 (412—412.50), III. 414—416 (415), 8% Blerovo pos. 88.90, 7% Blerovo pos. 78.79, 7% inv. pos. 83—84.50, agrari 52 bl., srečke »Rdečica« i za 36. — Bančni pap.: Hico 201.50—272 (201), Poljo 64—67, Hrv. 50 den., Kred. 101—105, Južo 86—88, Lj. Kr. 125 den., Medjun. 88.50, Nar. 8150 do 8250, Prasted. 922.50—927.50, Srpska 160—162 (160), Zem. 127 den., Obrtna 36 den., Katol. 34 den., Etno 164 den., Ravna gora 75 den. — Ind. pap.: Guttman 185—190, Slavonija 200 den., Slaveks 89—90, Danica 110 den., Drava 305 den., Feččrana 390—400 (390), Osj. ljev. 210 bl., Brod. vag. 125—130, Union 170 bl., Isis 20 den., Račusea 430 den., Trbovlje 490—497.50, Vevče 125 den., Nar. šum. 45 bl., Piv. Sar. 155 den., Oceania 180 den., Nar. mlin. 20 den., Jadranska 520 den.

Belgrad. Narodna banka 8255—8260 zaklj., 7% inv. pos. 84—84.50, agrari 51.50—52.50, vo na škoda 439.50, 440 (439—440), II. 413—414, III. 415.50—416.50, Tendencia čvrsta.

Dunaj Don. sav. jadr. 92.25, Wiener Bankverein 21.25, Creditanstalt 51, Escompteges, 171, Union 25.50, Ruše 32, Alpine 36.10, Trboveljsko 61, Kranj. ind. 30, Prager Eisen 434, Rima Murany 106.25.

Žito

Položaj na žitnem trgu se je zopet poačil in velja gornjebačka pšenica 215—217.50, pšenična moka pa že 350—355 bačka nakl. postaja. — Poudaba je v pšenici in pšenični moki skrajno slaba, skoro vsak vagon, ki pride na trg, najde takoj kupca. Zanimanje za blago je veliko, promet z ozirom na pomanjkanje razpoložljivega blaga pa le srednji. — V ostalih predmetih je položaj neizpremenjen.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Zaključen je bil 1 vagon moke. Tendencia čvrsta.

Eksekutivno je bil prodan 1 vag. (4000 kg) slabega konjskega sena po 52 Din za 100 kg fko skladišče Ljubljana.

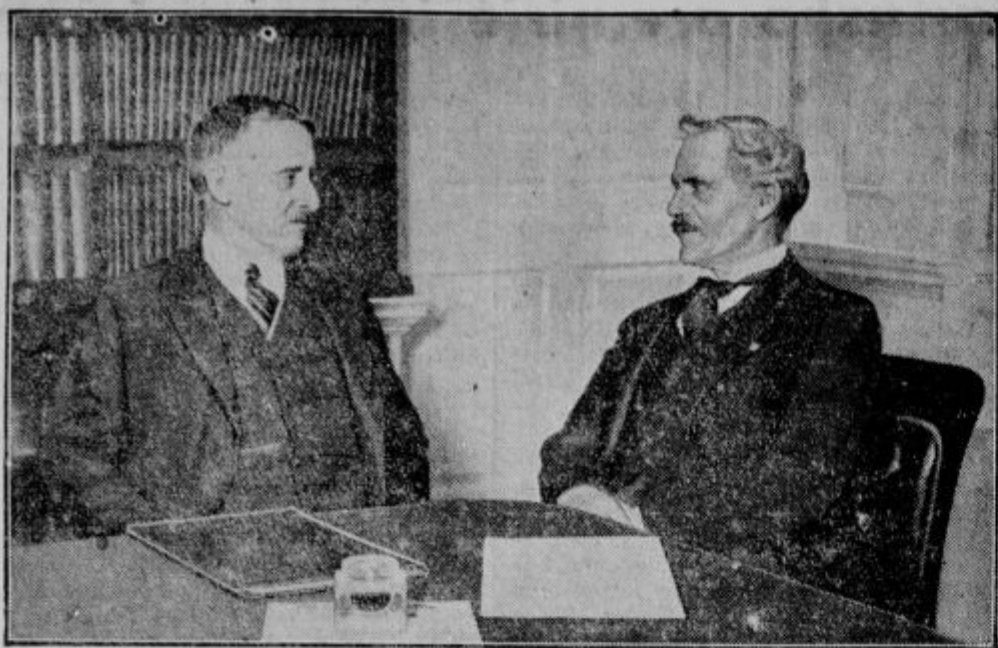
Novi Sad. Pšenica bačka 77 207.5—215.78 210—212.5, gor. bačka 78 212.5—215, ban. Tisa šlep 78 215—220, gor. ban. 78 205—207.5, juž. ban. 77 192.5—195, srem. 77 200—205, srem. 76 197.5 do 200; koruza bač., sr. 102.5—105, garant. 105 do 107, febr. 107.5—110, ladja Dunav 115—117, posušena ladja Dunav 120—125, bač., sr. april, maj 120—125, ban. ladja Dunav, Bega, marec 115 do 117.5. — Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: 21 vag. pšenice, 48 koruze, 7 moke, 3 otrobovi; skupaj 79 vagonov. — Tendencia priazna.

Budimpešta. Tendencia prijazna. Promet: 21 vagon. Pšenica: marec 23.98—24.12, zaklj. 24.07 do 24.08, maj 24.92—25, zaklj. 24.96—24.97, oktober 24.04—24.12, zaklj. 24.09—24.10; rž marec 14.81 do 15, zaklj. 14.90—14.91, okt. 16.65, zaklj. 16.62 do 16.63; koruza: maj 15.10—15.16, zaklj. 15.10—15.12, julij 15.60—15.67, zaklj. 15.62—15.64, maj 14.44 do 14.55, zaklj. 14.43—14.44.

Les

Na ljubljanski borzi je bil zaključen 1 vagon kostanjevih drv. Tendencia neizpremenjena.

Povpraševanje

Stimson pri Macdonaldu. Po svojem priredu v London je ameriški državni tajnik Stimson obiskal ministrskega predsednika Macdonalda, s katerim se je izredno dolgo razgovarjal.

Je-li v Ameriki bolje?

**V enem letu 48.758 gospodarstev polomov - Delavski s'oji pose-
dujejo le 2 odstotka celotne posesti - Nezdravo kopičen e kapita**

»V Ameriki je bolje,« te besede so postale geslo skoro že za vsa evropska javnost. Dolar je na neki način mislično pobarvan v očeh tistih, ki imajo malo ali nič denarja, in misel, da so Združene države svobodoljubna dežela, stori tudi svoje, da si ljudje čisto navpično predstavlja prave razmere v Ameriki. Ogromna borzna katastrofa v zadnjih dneh meseca oktobra preteklega leta pa nam je odprla nenaden pogled v toliko proslavljano ameriško blagostanje. Naj tiče vzroki te katastrofe kjerkoli — skoro gotovo je, da so se nekateri denarni mogotci okoristili s polomom srednjih in malih ljudi — že dejstvo, da je tak polom sploh možen, jasno kaže, da tudi v Ameriki kurzi delnic niso samo ob sebi umevno tako solidni, da bi enostavno onemogočili izgubo 30 do 40 milijard dolarjev v par dneh...

S tem seveda ni rečeno, da se majo premoženja dolarskih kraljev. Nasprotno. S takimi borznimi katastrofami se gibanje, da se ves kapital združi v rokah samo nekaterih, le pospešuje. Združitev celotnega kapitala v rokah nekaterih pa ima dve nevarni posledici. Na eni strani se kapital deloma uporablja za izvajanje politične in socialne sile s čim se zmanjšuje moč svobodoljubnih ljudi, ki dejansko tvorijo državo, na drugi strani pa postaja kapital kljub povečanju podjetij neploden, ker se z njim upropaščajo posamezni srednji ljudje in se v najkrajšem primeru produkcija nič več ne ravna po potrebi.

Pojem o svobodoljubnosti Amerike so razni procesi, ki so se vršili zadnja leta, nekoliko popravili tudi v Evropi, pa še ne dovolj. Da se izpopolni ta pojem, bi bil na mestu pregled velikanske korupcije, ki je posledica učinkovanja ogromnih premoženj. Vlada velekapitala gre tako daleč, da je dober poznavalec razmer nekoč zapisal: Kip svobode ob vhodu v New York je največja ironija na dejanske razmere.

Severnoameriško kmetijsko gospodarstvo je imelo v začetku leta 1928, nad deset milijonov uslužbencev in 57 milijard dolarjev vloženega kapitala pri letni kosmati produkciji 17 milijard. Pri tem se pa povprečno ne počuti dobro, je prezadolženo in v mnogih slučajih ne zmore niti obresti. In to kljub dejstvu, da je dve leti prej nad dva milijona kmetovalcev zašlo v plačilne težkoče in so se mnogi od njih preselili v mesta, kjer so že itak veliko brezposelnost še bolj pomnožili.

Leta 1927. je bilo v gospodarstvu Združenih držav Severne Amerike 48.758 polomov, pri čemur je bilo izgubljenih 886 milijonov dolarjev. Če primerjamo število polomov z izgubljeno vsoto, vidimo, da je šlo pri tem vedno za mala in srednja podjetja. Življenjske potrebščine so vedno dražje, zemljiška renta pa je deloma padla na en odstotek.

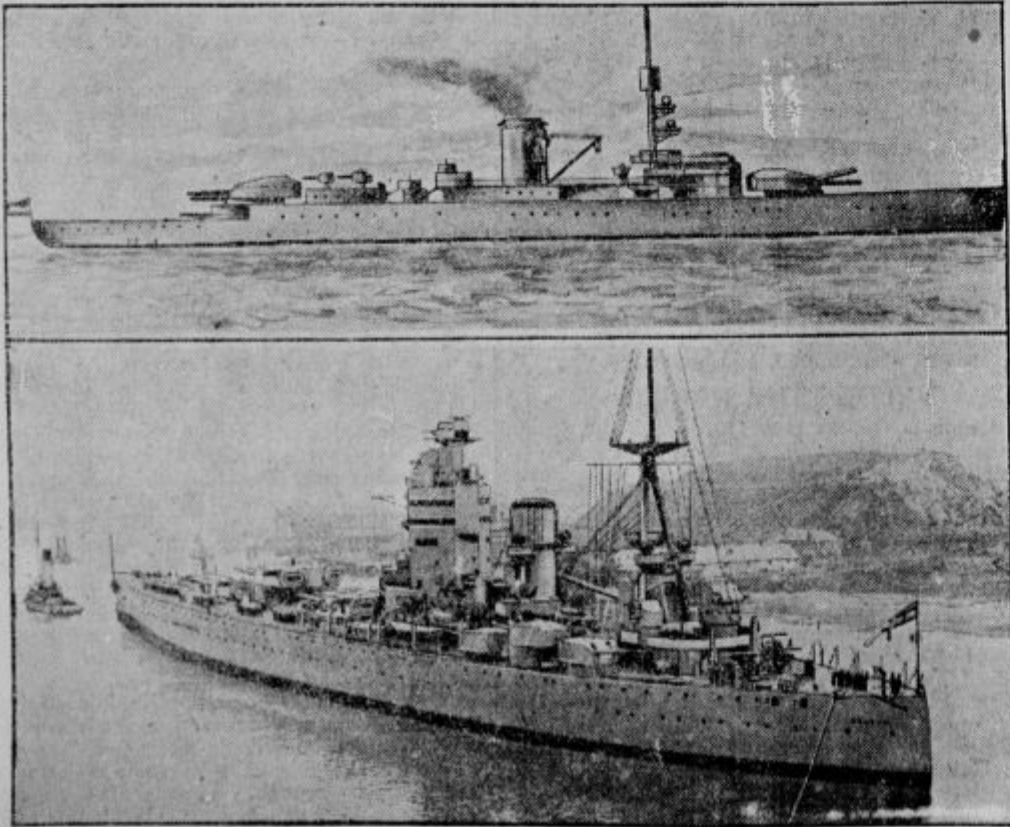
Po statističnih podatkih zasluži v Združenih državah okrog 3 milijone delavcev po 42 do 75 dolarjev na teden. Te rekordne številke pa nikakor niso povprečne, zakaj 28 milijonov delojemalcev zasluži po 25 do 15 dolarjev in še mnogo manj na teden, med njimi je veliko milijonov poljedelskih delavcev, ki prejemajo le 35 dolarjev na mesec. Usoda več milijonov brezposelnih pa je strašna. Pri vsem tem je življenje neprimerno dražje kakor v Evropi. Delovni sloji prebivalstva so skoraj brez posesti. Milijoni in milijoni delavcev posedujejo samo dva odstotka celotne posesti. Nasprotno temu pa je bilo leta 1926. v Združenih državah z letnim dohodkom nad 5 milijonov dolarjev 14 oseb in z letnim dohodkom od 1 do 5 milijonov dolarjev 225 oseb!

Naš moderni čas, ki se ima za tako pametnega in vzvišeneega nad preteklostjo, ni prav nič poučen o dejanskih razmerah ravno v deželah, kjer vladajo visoko doneče frize. Ameriško blagostanje bo v dolgem času blagostanje maloštevilnih oseb, med ljudskimi množicami bo pa gospodarila velika beda.

(Po »Rh.-Main. Volksztg«.)

Svetilniki in jesenske ptice

Na obalah nemških jezer je vsako leto poginilo neizmerno veliko jezerskih ptic kot žrtve svetilnikov. Omamljene od močne svetlobe, so se slepo zaletavale v stolp, ki ga niso videle in se pri tem ubile. Že dolgo so razmišljevali, kako bi se preprečilo uničevanje teh ptic. Zdaj so napravili posebne svetiljke, ki omogočajo pticam, da vidijo ves stolp, četudi je svetilnik prižgan. Prve poskuse s temi svetilkami so izvršili na velikih svetilnikih v Eckerfördnu, Neulandu, Wangeroggu in Arnsgastu. Poskusi so uspeli in okrog svetilnikov niso več našli razmesarjenih ptic. Ti ukrepi za zaščito ptic so velikega pomena, ker imajo svoja gnezda baš v bližini svetilnikov.

Na londonski konferenci se vrše razgovori o tem, da bi se odpravile velike bojne ladje, kakor je n. pr. angleška velika bojna ladja »Nelson« (spodnja slika). V bodoče bodo gradili oklopne križarke, kakršno vidimo na zgornji sliki.

Skromni gosp. »profesor«

V ulici Scaldasole v Milanu je stanoval neki gospod »profesor«. Njegovo stanovanje je obstajalo iz dveh skromnih podstrešnih sobic. Po vsem je izgledalo, da je »profesor« siromašen in najbrže kak samotar. Stanovanje je imel vedno zaklenjeno, nihče ni imel dostopa v njegovi dve sobici, ki jih tudi ni nikoli pretračil. Edino izjemo v samotarskem življenju gospoda »profesorja« je delala neka elegantna dama, ki ga je posečala od časa do časa. Nikomur ni prišlo niti na misel, da bi o siromašnem »profesorju« radi tega sodil kaj slabega, saj je bila dama očividno iz boljših krogov. Toda, kakšen pomen pa naj bi imeli ti skrivnostni obiski?

V nekem drugem delu mesta pa so se razni trgovci stalno pritoževali, da jim nekdo nosi ponarejene srebrnike po 20 lir. Ponarejeni so bili tako spretno, da so jih težko ločili od pravih.

Nekega dne je prišla k nekemu trgovcu elegantno oblečena dama, ravno tista, ki je posečala našega gospoda »profesorja«. Kupila je goloba za 6 lir in plačala z dva-sellir-sim srebrnjakom. Ta pa je slučajno padel na tla in se pri tem razbil. Trgovec je takoj vedel, da ima opraviti s ponarejenim denarjem in je vprašal damo, kaj je drugje in skušala oditi. Toda medtem so jo prijeli in odveli na redarstvo. Spočetka ni hotela ničesar priznati, toda končno je izpovedala, da je pomočnica našega gospoda »profesorja«, ki se bavi s ponarejevanjem lir. Gospoda »profesorja« so aretirali in glejte, izkazalo se je, da to ni bil »profesor«, pač pa znan ponarejevalec denarja Pietro Bianchi.

Italijanski letalski poročnik Dalmolin je pri poskusu, da bi dosegel nov hitrostni rekord, padel v Gardsko jezero. Letalca in letala doslej še niso našli.

Lad'a zavozi'a v ladjo

V Cherbourški luki se je pripetila težja nesreča. Ko je izvidnica francoske vojne mornarice »Ailette« plula iz arzenala, se je z vso silo zaletela v torpedovko »Arabe«. Prednji del izvidnice je prodrl 4 metre v bok torpedovke in pri tem zmečkal dva mornarja med železnimi ploščami. Ko so jo potegnili nazaj, je potegnili v morje oba nesrečna mornarja, ki sta imela zlomljene noge. Ostala posadka torpedovke je ostala nepoškodovana, razen nekaj mornarjev, ki so bili lažje ranjeni. Po-

Nova domovina ruskih beguncev je naselbina Hamonia v Braziliji, kamor je pred kratkim prišlo 150 ruskih kmetov, ki so bežali iz domovine. Ker je v tej naselbini prestora še za 2500 družin, bodo gotovo sledili še nadaljni transporti ruskih beguncev.

Gorki in sibirski časnikarji

Osrednji izvršilni odbor komunistične stranke se je te dni bavil z vprašanjem književnega značaja in je vzel v zaščito Maksima Gorkega, ki so ga sovjetski časnikarji iz Sibiri obtožili, da je »udaril« na desno. V svoji resoluciji so ga nazvali »spretnega, maskiranega nasprotnika«. Proti Gorkemu so nastopili radi tega, ker je ta branil pisatelja Pilnjaka in še neke druge sovjetske književnike, ki so jih obtožili, da so v književnosti zapustili razredno linijo. Gorki je izjavil, da se književniki ne morejo obtožiti, če je njihova »književna pogreška« sporna. Na to so sibirski književniki in časnikarji obtožili Gorkega, da vedno bolj in bolj postaja »zagovornik vseh reakcionarnih elementov v sovjetski literaturi«. Toda Maksim Gorki zavzema v sovjetski zvezi zelo močno stališče. Radi tega je v njegovo obrambo vstal osrednji izvršilni odbor komunistične stranke in dal izjavo, v kateri ostro nastopa proti komunistični frakciji sibirskega proletkulta (oddelek za proletarsko kulturo), da se je udeleževala pri resoluciji proti Gorkemu. Uredništvu lista »Sedanjost« pa zameri natisk rokopisa, ki je vseboval napade na Gorkega. Glavni urednik je odstavljen, ravno tako glavni urednik lista »Sovjetskaja Sibir«. Raven tega je osrednji izvršilni odbor naročil sibirskemu odboru, naj pa v vođstvo literarnih organizacij v Sibiriji, da ne pride zopet do takega spora.

Nova eksneda cija na severni tečaj

Bukareški listi javljajo, da bo v kratkem odšla na severni tečaj romunska ekspedicija. To se potrjuje tudi od strani prosvetnega ministrstva, ki organizira ekspedicijo. Ta naj bi krenila na pot v teku tega leta pod vodstvom romunskega raziskovalca Konstantina Dumbrove. Ekspedicijo podpirajo romunska in inozemska znanstvena društva in bodo v njej sodelovali profesorji Chacot, Langrange, Racoviza, Borza in poveljnik Gerlache. Hrano pripravijo za osem oseb za 14 mesecev. Listi pa pripominjajo, da na pristojnem mestu še niso čisto gotovi, če bo ekspedicija v resnici krenila na severni tečaj.

Smešnice

Oče se spreha s sinčkom v bližini železniškega nasipa.

»Očka, kaj so pa te žice desno od tračnic?«

»Brzovjavne žice, sinko.«

»Tako, in zakaj ni na levi strani nobenih žic?«

»Tam mimo gre pa najbrž brezžični brzovjav.«

Polagalec cevi: »Oprostite, sem pač napačno računal. Pravzaprav bi moral na dvorišču ven priti.«

Marengo suknje

v sijajni izvršitvi prodajajo po globoko znižanih cenah — pri trvdki

DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA

Trgovina in morala

Že včeraj smo na kratko poročali o zanimivem predavanju, ki ga je imel vseučiliški profesor monsignor dr. Ujčič na šestem družabnem večeru trgovskega društva »Merkur« in sicer v restavraciji Zvezda. Predavanje gospoda profesorja moralke o morali med trgovskim svetom je privabilo izredno mnogo poslušalstva, tako da se nobeno dosedaj ni bilo tako dobro obiskano.

Uvodoma je g. predavatelj omenil, da duhovnik tudi v trgovskem svetu ne sme biti tuj element. Kajti, duhovniku ne sme biti noben poklic tuj. Duhovnik je poklican, da posreduje med vsemi družabnimi sloji. Duhovnik je poklican, da posreduje med vsemi poklici. Kajti vsak poklic je važen v socialnem življenju in v vsakem poklicu mora človek vršiti eminentno humane naloge.

V gospodarskem življenju, je izvajal g. predavatelj, imajo veliko vlogo trije činitelji. Prvi činitelj je obdelovanje zemlje, drugi je obrt, h kateri spada potencilana obrt: industrija. Tretji je trgovina. Zemljedelstvo je bila prva naloga, ki jo je imel človek na tem svetu. Agrikultura je prvi poklic v gospodarskem življenju človeštva. Zemljedelstvo ima nalogo, da nam izdela ali pridelava iz zemlje hrano, kurivo in razne rude. Obrt ima pa nalogo, da predela te reči industrijalno za boljše rabnost v človeškem življenju. In končno imamo trgovino, katera posreduje med konzumentom in producentom.

Dolžnosti prodajalca

Katere dolžnosti ima prodajalec? Prodajalec mora v prvi vrsti izročiti tisti predmet in sicer blago, za katero sta se pogodila. Z drugimi besedami, ne sme zamenjati predmeta, izročiti mora predmet in individuo. Ta točka v praktičnem življenju ne dela težav.

Druga važna točka je, da mora prodajalec jamčiti, da dobi kupec za svoj denar res ekvivalent. Radi tega je prodajalec po morali dolžan povedati važne napake predmeta, če bi imel predmet, ki ga misli kupec kupiti, kake napake, ki jih kot nestrokovnjak ne opazi in ne more opaziti. Prodajalec ne sme gledati na svojo korist, ampak na moralo. In če predmet ne odgovarja temu, kar je kupec zahteval, je prodajalec dolžan opozoriti, da predmet ni za njegovo rabo.

Glavne napake mora pojasniti. Glede manjših napak pa ni dolžan dati posebnega pojasnila, marveč je po morali dolžan primerno znižati ceno.

Zelo zanimiva so bila govornikova izvajanja o ceni. Kaj je cena? Cena je gospodarska vrednost predmeta ali njegova uporabnost, izražena v denarju.

Kdo določa ceno? Po morali imamo tri činitelje, ki določajo ceno. I. Včasih določa ceno zakon, na primer za predmete pri državnem monoplu. Take cene imenujemo v morali zakonite cene, pretium legale. II. Včasih določata ceno kupec in prodajalec sama po posebni konvenciji. Tako ceno imenujemo konvencionalno ceno. To ceno imajo predmeti, ki niso v komerciju (res extra commercium), ki jih ni v trgovini, na primer znamenite slike.

Potem imamo tiste cene, ki jih moralisti in svet imenujejo tržne cene. To je najbolj praktična cena. Po teh se ravnamo v vsakdanjem življenju. Ravna se po uporabljivosti, po množini predmeta na trgu, po nevarnosti izgube, zlasti pa po načinu, kako se po njej vprašuje, kaka je ponudba in kako povpraševanje.

Moralisti razumevajo najvišje, srednje in najnižje cene. Katera cena je po vesti moralno pravilna? Pri monoplu je tista cena moralno pravilna, ki jo je zakon postavil, pa naj bo najbolj visoka ali najbolj nizka. Pri znamenitih slikah tudi ni cene. Tu je konvencija. Pravična je tista konvencionalna cena, glede katere sta se dogovorila kupec in prodajalec, razen, če bi bila cena naravnost nespametna.

V običajnem življenju, in za to nam gre, je pravična tržna cena, in sicer sme po morali zahtevati prodajalec najvišjo ceno, kupec pa sme po morali ponuditi najnižjo ceno. Jaz ne smem kot kupec pod najnižjo ceno, tudi po vesti ne. Prodajalec pa ne sme po vesti zahtevati več, nego je najvišja cena. Predmet ima na primer srednjo ceno 10, najvišja cena je 12, najnižja 8. Potemtakem bi smela stranka ponuditi 8, prodajalec pa sme zahtevati 12. Zelo

dinila se bosta na tržno ceno, to je na 10. Trgovci seveda ne sme izrabljati v afektu kupujoče stranke. Bilo bi nemoralno, ako bi trgovci cene navil zato, ker je opazil, da kupec kak predmet posebno ljubi in ga ceni.

Med trgovcem in med kupcem mora po morali vladati medsebojno zaupanje. »Kupci in prodajalci moramo biti tako visoko stoječi, da če gremo v trgovino, gremo tja z zaupanjem, prav tako, kakor če bi šli k odvetniku ali župniku. Tam ne skrivamo ničesar, ampak povečmo odkrito, kake želje imamo. S prav takim zaupanjem moramo iti v trgovino. To zaupanje mora biti medsebojno.«

Prakse v trgovskem življenju

Na primer: zasebni monopol. Ali je dovoljeno, da nekdo v nekem mestu monopolizira kako blago? Samo po sebi teoretično po morali to ni zaprjeno. Vendar je stvar moralno nevarna. Tak monopol je na meji dovoljenosti. Če se človek spreha ob kakem strmem bregu, je sicer še gori, toda lahko vsak trenutek pade doli. Zasebni monopol se nahaja ravno na zadnji meji dovoljenosti.

»Trgovcem priporočam medsebojno vzajemnost. Kakor vsak poklic, mora tudi trgovski poklic imeti medsebojnega vzajemnega duha (Chorgeist). Ta vzajemnost mora sloneti na pravičnosti in na ljubezni. Ta dva činitelja, ki igrajo v življenju veliko vlogo, sta važna tudi v vašem poklicnem življenju. Kaj zahteva pravičnost? Pravičnost zahteva, da trgovci trgovcu ne škoduje, na primer, da bi kdo drugega obrekoval, da ima slabo blago. Ljubezen zahteva, da drug drugemu pomagata. Pravičnost pa pravi: ne smete drugemu škodovati.«

Ali je konkurenca po morali možna?

Kaj je konkurenca? Konkurenca je znižanje cen z namenom, da dotični trgovec privabi več kupcev. Ali je to dovoljeno? Nedvomno je dovoljeno prodajati trgovcu po najnižji ceni, čeprav sluti, da bo drug trgovec izgubil nekoliko odjemalcev. Ali je mogoče, da prodaja nekdo moralno po nižji ceni, kakor drugi? Seveda! Nek trgovec drago plača lokal, drago plača nastanljence, drug trgovec pa je v lastni hiši, pomagajo mu žena in sinovi, hčerka je pravkar absolvirala trgovsko šolo in je blagajničarka. Ta drugi lahko konkurira in prodaja po nižji ceni.

Umazana konkurenca je kriminalno nevarna. Tu preti kriminalni kodeks. Tako umazano konkurenco imamo, če kdo prodaja slabo blago pod ceno. Kdor kupi pod ceno, je kupil čez ceno. Pod ceno se lahko prodaja falzificirano blago ali pa se zlorablja nevednost dotičnega kupca.

Kaj je z reklamo?

Reklama vabi kupca z okusno ureditvijo in plakati. Ali sme trgovec delati reklamo? Seveda jo sme. Ureditev njegove trgovine in izložbe mora biti okusna in estetična, to je, mora ugajati. Zato je treba imeti okus. Tega ne more dati ne trgovska šola in tudi ne predavanja profesorja moralne teologije. To je svet sam zase. Zlasti red in snaznost v trgovini sta izvrstna reklama.

Inserat mora biti tak, da res obuja pozornost. Inserat mora biti resničen. Biti mora duhovito sestavljen. Toda ne sme lagati. Tudi plakat mora biti dostojen in lep ter ne sme lagati. Kajti laž ne sme nikomur koristiti. Laž je sama po sebi zlo. Najboljša reklama je dobro blago in prijazna postrežba.

Ali je moralno dovoljeno bojkotirati trgovce?

»Mi moralisti moramo biti pravični do vseh ljudi. Moramo biti pravični tudi do konzumentov in biti z njimi usmiljeni. Kako pride konzument do tega, da dobi za dober denar slabo blago? Ali je dovoljeno, da se trgovci medsebojno bojkotirajo, ako bi trgovci prekoračili predpise svoje zadruge? Da, ako bi na primer proti določbam svoje zadruge imel trgovino odprto čez določeno uro.«

Kartel

Kartel je dogovor vseh trgovcev ali več trgovcev neke branše, da ne bodo prodajali blaga pod neko ceno. Ali je to dovoljeno? Kar velja o zasebnem monoplu, to velja tudi o kartelu. Kartel je na zadnji meji dovoljenosti. Ako zlorablja kartel svojo moč, dela nemoralno. Ta-

ka dejanja našteva tudi kazenski zakonik. Trgovci ne sme prodajati alkoholnih pijač mladostnikom, morfija, pokvarjenih živil, spisov, novin in predmetov, ki kršijo javno moralo, pornografije itd.

Včasih se sliši od kaknega agenta: »Geschäft ist Geschäft!« Slišimo, da je dobiček zadnji cilj človekov. »Mi se dobro zavedamo, da so nad nami neke večnostne resnice, neka večna načela, ki nas vežejo tudi tedaj, kadar ni nohe-nega sodnika za nami. Zavedamo se, da so neke večnostne resnice tudi tedaj, če nam nihče ne more ničesar dokazati. Torej ne sme biti naše geslo: »Geschäft ist Geschäft«, marveč, poštenje po večnostnih načelih!«

Trgovci ima priložnost storiti mnogo dobrega. V mnogih trgovinah imajo izobešene nabožne slike. S tem spričujejo, da ne stoje na stališču: »Geschäft ist Geschäft« in da bodo vse sami opravili, marveč, da je tudi pri trgovskem življenju uspeh odvisen od nekih višjih načel. Kakor je delo na polju odvisno od božjega blagoslova, tako je tudi v trgovini uspeh dela odvisen od blagoslova od zgoraj.

Govornik je zaključil: »Ljubljanskemu trgovskemu svetu želim mnogo tega blagoslova, da bi v tem letu srečno napredovali. To naj bo obenem nekaka zakasnela čestitka v začetku novega leta. Bog naj Vam vse blagoslovi v vašem delu!«

G. dr. Windischer se mu je za uspele in nadevane življenje predavanje zahvalil z besedami: »Vaša načela so tudi nam kot trgovcem simpatična in mi jih mirno sprejemamo. Če mreža, preko katere mora vsak, ne bo imela bolj gostih pletelj, kakor ste jih napovedali v predavanju, tudi trgovstvo ne bo imelo zaprtih poti tja, kamor si želimo.« (Živahno ploskanje.)

Mag. št. 2202/30 — Ref. III.

RAZGLAS

Pozor, trgovci in obrtniki!

Mestni magistrat v Ljubljani poziva na podstavi člena 18. zakona o merah, Uradni list 252/70 iz leta 1928. vse v Ljubljani bivaajoče obrtnike, ki se bavijo z izdelovanjem meril in merilnih priprav (t. j. z izdelovanjem in popraviljanjem tehtnic, uteži, tekočinskih mer itd.), da prijavijo svojo obrt

kontrolni mer in dragocen. kovin

v Ljubljani, Pred Prulami 17, ter temu uradu naznanijo tudi kraj, kjer je delavnica ali lokal, v katerem se merila prodajajo.

Enako poziva mestni magistrat one v mestu bivaajoče trgovce, ki prodajajo merila in merilne priprave (krčmarske steklenice), da istotako prijavijo svojo obrt in lokal kontrolni mer.

Prijave naj bodo kolkovane s taks. znamko po 5 Din in opremljene z overljenimi prepisi obrtnih listov.

Zadnji rok za prijavo je 5. februar 1930; zamudniki bodo kaznovani v smislu člena 36. zakona o merah z globo od 30 do 500 Din.

Mestni magistrat v Ljubljani,

dne 20. januarja 1930.

Žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubi brat, stric in svak, prečastiti gospod

Jakob Pavlovčič

dekan v Suhorju pri Metliki

v Ljubljani dne 23. januarja 1930, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega nam rajnega bo v petek, dne 24. januarja 1930 ob 10 v mrtvaški veži splošne bolnice v Ljubljani slovesno blagoslovljeno ter nato ob 2 popoldne prepeljano v Suhor, kjer bo v soboto, dne 25. januarja t. l. ob 10 dopolodne položeno k večnemu počitku.

Ljubljana-Suhor pri Metliki, dne 23. januarja 1930.

Zalujoči: Anton, brat. Alojzija, sestra. Ivana in Marjeta, svakinji. Franc, nečak. Lucijana, Nežka, Pepca, nečakinje in ostalo sorodstvo.

Pogrebni zavod I. Gajšek, Vodmat.

»Ljudska knjižnica« in založništvo v Ljubljani: 27. zvezek: Prijetni, O. ROCI SOLNCA 24 Din, vez. 32 Din. 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. 28 Din, vez. 40 Din. 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE. 30 Din, vez. 42 Din. 30. zvezek: Senkiewicz, NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez. 40 Din. 31. zvezek: Doyle, IZGUBLJENI SVET. 24 Din, vez. 32 Din. 32. zvezek: Reinmichl, ZAGORSKI ZVO. 24 Din, vez. 32 Din. 33. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 34. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 35. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 36. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 37. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 38. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 39. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 40. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 41. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 42. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 43. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 44. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 45. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 46. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 47. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 48. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 49. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 50. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 51. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 52. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 53. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 54. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 55. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 56. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 57. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 58. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 59. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 60. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 61. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 62. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 63. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 64. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 65. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 66. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 67. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 68. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 69. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 70. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 71. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 72. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 73. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 74. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 75. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 76. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 77. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 78. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 79. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 80. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 81. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 82. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 83. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 84. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 85. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 86. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 87. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 88. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 89. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 90. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 91. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 92. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 93. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 94. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 95. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 96. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 97. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 98. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 99. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din. 100. zvezek: Reinmichl, NA SINAJ. 24 Din, vez. 32 Din.

Pierre L' Ermite:

Žena z odprtim očmi

Rolanda je objela ubogo zavrženo ženo:

»Ah, tetka moja... ljuba moja dobra tetka... če bi vi vedeli, kako hvalim Boga in kako sem srečna!«
»Ti si srečna!... Ti hvališ Boga... Ali radi česa vendar...?«

»Hvalim ga, da nama je že takoj ob najinem prihodu jasno in nedvomno pokazal, da je vsak nadaljnji razgovor brezploden... Vi si boste ogledali Pariz, poslušali muziko... In potem, tetka, še enkrat na kolodvor Austerlitz; toda tedaj v pravilno smer!«

XXX. poglavje.

Poldan.

Od povsod... iz globin podzemne železnice... iz še globljih žrel severo-južne železnice... iz tramvajev... iz avtobusov... iz prodajalnic... iz bank so gomzele človeških mravlje.

Na caulaincourskem mostu je bilo mrzlično trenje; ljudje so skušali drug drugega prehiteti, da bi prej pohljastali v pižli poluri svoj pariški obed.

Spuščajoč se z montmartreških višav, svigajo težki kamioni skozi to vrvenje, poskakujejo in drevé po železnem mostu. In ko se za njimi množice spet strnejo, se že morajo iznova umikati mrtvaškim sprevodom, ki se vijejo proti pokopalšču.

Ker pa vlada povsod v Parizu šaljivo razpoloženje, se frkolini zabavajo s tem, da streljajo iz flič-fajev na slavne grobove.

Mestni stražnik jih mirno in spoštljivo gleda.

Male kratkokrile in kratkolase delavke gredo v gručah in si pripovedujejo zabavne storijske.

Vse to življenje se bohotno razvija na kraju smrti in nihče ne opazi tega nasprotja.

Teta Cecilija zapre okno. Hrup in prah, ki se dvigata, jo motita v samotni, katere je žejna. Rada bi se zbrala, da bi mogla razmišljati o urah, ki jih je pravkar preživela.

Njeni lepi upi so šli po vodi.

Kar se ji je pripetilo ponoči v podzemski železnici, je bila neznatna dogodbica v primeri z grenkim razočaranjem, ki ga je doživela pri sleherni besedi na hodniku gospe Maude.

Koliko ponižanje pred nečakinjo!...

In ona sama, ki je bila tako rahločutna, tako vestna, je stala tu brez prtljage, ni imeli v kaj se obleči: posadili so jo sem kakor kovčeg, ki je na poti, in to člani družine, katere glavar jo je svečano, toplo povabil in mu je hotela... dati svojo nečakinjo za ženo!...

Gorostastno! Nikdar v življenju še ni doživela takega poloma.

Rolanda je seveda od radosti vsa iz sebe.

Po prizoru na pomolu... ko je vzel Roger Maude njeno roko ter ji govoril goreče besede, kakršnih še ni bila slišala, se je jela bati podjetnosti mladega Parižana.

Ni poznala še njegovih razmer, njegove rodline. Zdaj pa vse vé in se smehlja bodočnosti.

»Tetka... ali ne greva h kosilu?«

»Nisem lačna.«

»Saj vendar niste ničesar poskusili od šestih zjutraj, ko so nama dali tisto umazano rjavo čorbo. ki res ni zaslužila imena kava; in tako majhen košček

surovega masla, da bi se mu v Challansu ljudje smejali.«

»E, kaj hočeš, nisem lačna... Želodec se mi stiska, stiska... Kakor da cent pritiska nanj...«

»Če mi dovolite, tetka, bom danes jaz prevzela komando.«

»Prosim, le vodi ti... moje roke so zlomljene.«

»Torej, za danes boste ubogali svojo ljubo malo nečakinjo, kajne, tetka?«

»Kaj torej boš ukazala?«

»Najprej prosim, da se okratčite in počestete. To bom storila tudi jaz. Sva že kakor dve banditki... Potem bova šli h kosilu, nakar se boste mirno odpočili v svoji sobi; jaz pa pojdem po prtljago.«

»Da se mi izgubiš!«

»O, tega pa ne! Dobro sem opazovala; in zdaj vem, kako je treba. Torej, najprej se malo počestite. No?... Dobro je... Zdaj ste že mnogo lepši... Obleka sicer ne dela človeka... toda vendarle! Malce skrbnosti in čednosti na zunaj ne škodi!...«

Teta Cecilija je odprla z zoprnim občutkom predalec umivalnika. Nič posebnega — a tako obrabljeni so. Čutiš, da je rabilo te predale za nešteto ljudi in čeprav izgleda stvar na zunaj še nekam čedna, opaziš, da se je znotraj drži stara maščoba...

Ženski sta naposled vstopili v jedilnico. Vse mize so bile zasedene. Natakur ju je posadil med debelega, rdečega dedca in suho gospo.

Na slepo srečo pozdravi teta Cecilija soseda, ki se sicer začudita, a ne odvrneta pozdrava.

»Želite jedilni list, ali kar današnji menu?« vpraša natakur.

»Današnji menu.« odgovori Rolanda.

